БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

КИЗИЛ УЗБЕКИСТОН

УЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, УЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ.

«КИЗИЛ УЗБЕКИСТАН» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР.

43-йил чиқиши
№ 95 (11.844)

Якшанба, 23 апрель, 1961 йил.

Баҳоси 2 тийин.

Совет халқи, бутун прогрессив инсоният жаҳон меҳнаткашларининг улуғ йўлбошчиси, Коммунистик партия ва Совет давлатининг гениал асосчиси Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 91 йиллигини зўр тантана билан нишонлади.

Ленининг даҳоси коммунизм сари йўлимизни ёритиб турибди, бизни бутун инсониятнинг бахт-саодати ва тинчлиги йўлида қаҳрамонликлар кўрсатишга руҳлантирмоқда.

ЛЕНИНИЗМ — ДАВРИМИЗНИНГ БАЙРОҒИ

В. И. Ленин туғилган куннинг 91 йиллигига бағишланиб, Москвада бўлган тантанали мажлисда ўртоқ П. Н. ДЕМИЧЕВ доклади

Ўртоқлар!

Коммунистик партия, Совет Иттифоқининг халқлари, барча мамлакатларнинг меҳнаткашлари Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 91 йиллигини нишонламоқдалар...

СССРда кенг авж олдирилган коммунизм қурилиши — амалдаги ленинизмдир

Ўртоқлар!

...

(Охири иккинчи бетда).

ЛЕНИН ҲАМИША БИЗ БИЛАН!

СССР ИТТИФОҚИ БОЛЬШОЙ ТЕАТРИДА ТАНТАНАЛИ МАЖЛИС

Совет халқи, бутун прогрессив инсоният улуғ куни — Владимир Ильич Ленин туғилган кунни тантанали суратда нишонламоқда.

...

ЛЕНИН ИДЕЯЛАРИ ЯШАМОҚДА ВА ҒАЛАБА ҚИЛМОҚДА

ТОШКЕНТДА ТАНТАНАЛИ МАЖЛИС

...

Польша Халқ Республикаси элчихонасида қабул маросими

МОСКВА, 21 апрель. (ТАСС). Польша Халқ Республикасининг СССРдаги элчиси Болеслав Ячеук Польша билан Совет Иттифоқи ўртасида дўстлик, ўзаро ёрдам ва урушдан кейинги даврда ҳамкорлик тўғрисидаги шартноманинг имзоланганлигига 16 йил тўлиши муносабати билан бугун катта қабул маросими ўтказди.

...

ЛЕНИНИЗМ—ДАВРИМИЗНИНГ БАЙРОҒИ

(Боши биринчи бетда).

Биз моддий манфаатдорликнинг ролини бундан буён ҳам оширишимиз зарур. Аммо шу билан бирга халқни меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш руҳида тарбиялай бориб маънавий стимулларни зўр бериб ривожлантириш ва ғоявий-сиёсий ишни кучайтириш керак.

Партия январь Пленумининг қарорларини амалга ошириш соҳасида ташкилотчилик ишларини ғоят кенгайтириб юборди.

Қишлоқ хўжалигига ва саноатнинг қишлоқ хўжалигини техника ҳамда химикатлар билан таъминловчи соҳаларига ажратилаётган капитал маблағлар кўпайтирилмоқда.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини электрлаштириш соҳасидаги ишлар кенг миқёсда кучайтирилмоқда.

Кўп меҳнат талаб этадиган оғир ишларни механизациялаштиришда, қишлоқ маданиятини юксалтиришда шаҳарнинг қишлоққа ёрдами кучайиб бормоқда.

Қишлоқ хўжалик министрлиги қайта ташкил этилмоқда. Бундан кузатилган мақсад—қишлоқ хўжалик органларини фан ютуқлари ва илғор тажрибани ишлаб чиқаришга жорий қилиш марказларига айлантиришдан иборат.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлашнинг янги системаси, шунингдек колхоз ва совхозларга машиналар, минерал ўғитлар ва бошқа моддий-техника воситалари сотишнинг янги тартиби жорий қилинмоқда.

Ана шу янги ташкилий формалар колхоз-совхоз ишлаб чиқаришининг афзалликларидан тўлароқ фойдаланиш, қишлоқ хўжалигига малакали раҳбарлик қилинишини таъминлаш, ишлаб чиқаришни бошқаришга оммани бевосита ва кенг қатнаштириш имконини беради.

Партия Лениннинг васиятларини доим бажариб, кадрларни тарбиялашга алоҳида эътибор бермоқда. Партия кадрлардан омма билан ишлай билишни, оммадан ўрганишни талаб этади.

Барча категориялардаги раҳбарлар назарий ва сиёсий тайёргарлик билан бир қаторда ўзлари ишлаб турган соҳани, янги техника ва янги технологияни, илғор тажрибаларни яхши билиб олишлари керак. Аммо, билибгина қолмай, балки барча илғор билим ва тажрибаларни халқ хўжалигига зўр ғайрат билан татбиқ этиш ҳам керак.

Партия маҳаллий илғор тажрибаларни, омманинг ижодини ўрганиш ва умумлаштиришга қандай катта эътибор бераётганлиги маълум.

Владимир Ильич Ленин Совет ҳокимиятининг биринчи йилларидаёқ бундай деган эди: «Амалий тажрибада хилма-хиллик ва уни ўрганиш кўпроқ бўлсин. Шундай шароитлар бўладики, жойларда ишнинг, гарчи жуда кичкина бир миқёсда бўлса ҳам намунали суратда қўйилиши, марказий давлат ишларининг кўп соҳаларига қараганда, давлат миқёсида олганда кўпроқ аҳамиятга эга бўлади» (Асарлар, 32-том, 394-395-бетлар).

Партиямизнинг Марказий Комитети, шахсан Никита Сергеевич Хрушчев ана шу ленинча традицияни давом эттирган ва ривожлантирган ҳолда омманинг тажрибасини ҳар томонлама ўрганмоқдалар ва умумлаштирмоқдалар. Ҳаётни, халқ ташаббуси вужудга келтирган янги ҳодисаларни чуқур билиб олиш партияга коммунистик қурилишнинг янги буюк проблемаларини қўйиш ва ҳал этиш имконини беради.

Партия фан ютуқлари ва илғор тажрибаларни қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига жорий қилишни давлат аҳамиятига эга бўлган иш даражасига кўтарди. «Илғорларнинг тажрибаси барча кишилар орасига кенг ёйилсин!» деган шиор остида давом этаётган ҳаракат ҳақиқатан ҳам умумхалқ ҳаракатига айланмоқда.

Бизда ўз меҳнати билан вақтдан ҳам ўзиб кетаётган, жуда катта муваффақиятларга эришаётган кишилар эътибор ва ҳурматга сазовордирлар.

Марказий Комитет январь Пленумининг қарорлари, Пленумда ва Никита Сергеевич Хрушчев қатнашган зона кенгашларида ошкора айтилган амалий гаплар қишлоқ хўжалик ходимларига янги куч ва ғайрат бағишлади.

Совет кишилари Пленумнинг қарорларига амалий иш билан жавоб бермоқдалар.

Бутун мамлакатда ҳар йили харид қилинадиган ғаллани 4 миллиард 200 миллион пудга, гўштни 13 миллион точнага, сутни 50 миллион тоннага етказиш, камида бир миллиард пуд маккажўхори дони олиш, яқин йиллар ичида яна саккиз миллион гектар қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш учун қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кескин суратда кўпайтириш йўлидаги кураш кенг авж олди.

Коммунистик партиянинг бутун фаолияти совет кишисининг бахт-саодатига бағишланган.

Моддий имкониятларимиз ортиб борган сари партия халқ фаровонлиги дастурхонини доим тўкин қилиш вазифасини янада зўр қатъият билан илгари суради.

Никита Сергеевич Хрушчев коммунистик қурилишнинг моҳиятини, партиямиз сиёсатининг моҳиятини очиб бериб бундай дейди. «Содда ва равшан қилиб айтиладиган бўлса, коммунизм—бу меҳнаткашлар учун, ҳар бир киши учун энг яхши турмуш демакдир... Ҳамма меҳнаткашлар яхши яшайдиган бўлишлари учун озиқ-овқат маҳсулотлари, кийим-кечак, пойафзал, уй-жой, кишиларнинг маданий талабларини қондириш учун зарур нарсаларнинг ҳаммаси — китоблар, театрлар, кинолар етарли миқдорда бўлиши лозим. Шу сабабли бизда саноат ҳам, қишлоқ хўжалиги ҳам тез суръатлар билан ривожланиши, баб-баравар қадам ташлаб бориши лозим».

Совет кишиларининг фаровонлиги тўхтовсиз ўсмоқда. Меҳнаткашлар меҳнат ҳақи сифатида олаётган даромадлар ортиб бориши билан бирга ижтимоий истеъмол фондлари ҳам кўпаймоқда.

Бепул билим олиш ва соғлиқни сақлаш ишлари, иш кунининг қисқартирилганлиги, пенсия таъминоти, барча солиқларнинг секин-аста бекор қилинаётганлиги, уй-жой ва маданий-маиший қурилишнинг мислсиз кенгайтириб юборилганлиги — буларнинг ҳаммаси бизда одатдаги иш бўлиб қолди ва айни вақтда капитализм дунёсидаги меҳнаткашларни қойил қилмоқда.

Совет Иттифоқида турмуш даражаси жуда юксак бўлиб қоладиган, биз бутун дунёга «Мана, кўринглар, одамнинг турмушига сингиб кетган коммунизм шунақа бўлади!» деб айтишимиз мумкин бўлиб қоладиган вақт узоқ эмас.

Ҳамма қитъалардаги юз миллионлаб одамлар онгида «социализм», «марксизм-ленинизм» деган тушунчалар ниҳоят даражада улкан иқтисодий ва социал тараққиёт ифодаси бўлиб, равнақ топган фан ва маданият, меҳнаткашларнинг бахтиёр ва ёлчитилган турмушининг ифодаси бўлиб, халқлар ўртасида мустаҳкам тинчлик ва дўстлик ифодаси бўлиб тобора маҳкам ўрин олмоқда.

Ленин, социализм жаҳон тараққиётининг боришига жуда катта ва тобора кенг миқёсда таъсир ўтказадиган бўлиб қола беради, деб айтган эди. Лениннинг олдиндан айтиб қўйган бу доҳиёна сўзлари рўёбга чиқди.

Империалистлар бизнинг воқелигимиз тўғрисидаги ҳақиқатдан оловдан қўрққандек қўрқадилар. капиталистик мамлакатлардаги меҳнаткашларнинг онгини ёлғонлар билан чувалтиришга интиладилар. Лекин ҳақиқатни яшириб бўлмайди!

Ҳақиқат шундан иборатки, озодликка чиқиб олган халқ социалистик ўзгаришларнинг самараларидан баҳраманд бўлиб, ўз экономикасини, фан ва маданиятини капиталистик мамлакатларнинг ҳаёлига ҳам келмайдиган суръатлар билан ривожлантирмоқда.

Ҳақиқат шундан иборатки, социалистик жамият кишиси чинакам эркин бўлиб қолди. Одамларнинг талантларини, қобилиятларини ривожлантирмоқ учун тарихда биринчи марта чексиз имкониятлар вужудга келтирилди. Эркин инсоннинг ақл ва заковоти табиат кучларини, атом сирларини очиб, халққа хизмат қилдирмоқда, космосга йўл солмоқда.

Ҳақиқат яна шундан иборатки, социализм шароитида меҳнаткашлар тарихда биринчи бўлиб моддий бойликларни яратувчи меҳнат армияси сифатидагина ўзларини кўрсатиб қолмай, шу билан бирга, шу бойликларнинг бирдан-бир тўла ҳуқуқли эгаси бўлиб, ҳукмрон куч бўлиб, ўз мамлакатининг, ўз турмушининг, ўз тақдирининг хўжайини бўлиб ҳам ўзларини кўрсатмоқдалар.

Ленин олдиндан кўриб айтиб қўйганидек, эндиликда миллионлаб ва ўн миллионлаб кишилар тарихни мустақил равишда яратмоқдалар.

Совет кишиларининг активлиги ва ташаббускорлиги сира мисли кўрилмаган равишда барқ уриб кучаймоқда, жамоат ташкилотларининг хўжалик ва маданий қурилишдаги роли ошмоқда.

Социалистик давлатнинг коммунистик жамоат бўлиб ўзини бошқаришга аста-секин ўсиб ўтаётганлиги мана шунинг ўзида яққол намоён бўлмоқда.

Бизнинг партиямиз ўзининг улуғ асосчиси ва йўлбошчиси васиятларига амал қилиб, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашга, янги инсонни шакллантиришга катта эътибор бермоқда.

Партия идеология ишларининг таъсирчанлигини ошириш ва уни кенг қулоч оттириш учун, бу ишларнинг коммунистик қурилиш практикаси билан, халқ турмуши билан боғланишини мустаҳкамлаш учун зўр бериб курашмоқда.

Ленин айтган эдики, кишиларни меҳнатда тарбиялаш, коммунизм қурилишини мустаҳкамламоқ ва тугалламоқ учун кураш асосига қурилган янги, коммунистик ахлоқни вужудга келтириш уларнинг онгини ва хулқ-атворини ўзгартириш соҳасида олиб борилаётган жамики ишларнинг марказида туриши лозим.

Ленин социалистик мусобақанинг жуда катта аҳамияти борлигини кўрсатиб берди. Коммунизмнинг куртаклари, коммунистик келажакнинг белгилари мана шу социалистик мусобақа жараёнида туғилади, ривожланади ва ғалаба қилади.

Ҳозирги вақтда коммунистик меҳнат ҳаракатида бир неча ўн миллиондан кўпроқ киши қатнашмоқда, улар коммунистларча ўқишни, ишлашни ва яшашни ўзларига жанговар шиор қилиб олдилар.

Янги формалар билан бойиган умумхалқ социалистик мусобақаси оммавий қаҳрамонликни, минглаб ва миллионлаб меҳнат қаҳрамонларини вужудга келтирмоқда.

Ўз шаҳарларини, ўзлари кўникиб қолган ишларини тарк қилиб, қўриқ ерлардаги ҳали обод бўлмаган районларга, Сибирь ва Шарқдаги қурилишларга жўнаб кетаётган совет йигитлари ва қизларининг завқи ва ғайратини буржуа обивателлари сира тушуна олмайдилар.

Уларни бундай қилишга очлик ва муҳтожлик мажбур қилаётгани йўқ. улар Ватан олдидаги ўзларининг бурчларини ватанпарварлик билан ҳис қилганликлари учунгина мана шундай шонли зафарларга отланмоқдалар.

Совет кишисини тарбиялашда партиямиз эришган энг улкан ғалаба мана шунинг ўзи эмасми, ахир!

Партия ва унинг Марказий Комитети теварагида яхлит монолит бўлиб маҳкам жипслашган совет халқи XXII съездни кутиб олиш учун тайёргарлик кўрмоқда. Совет халқи янги марраларни белгилаб олмоқда, фойдаланилмасдан ётган резервларни топмоқда, етти йиллик планни муддатидан олдин бажариш учун курашни кучайтирмоқда.

Умумхалқнинг съезд олди мусобақаси тобора зўр куч билан авж олмоқда.

Партия XXII съезди шарафига социалистик мусобақа байроғини биринчи бўлиб кўтариб чиққанлар орасида москваликлар ҳам бор.

Машинасозлар ва тўқимачилар, металлурглар ва кимёгарлар, транспортчилар ва бинокорлар, олимлар ва конструкторлар — хуллас Москванинг бутун меҳнат аҳли фахрли съезд олди вахтасида туриб ишлай бошлади.

Ленин туғилган куннинг 91 йиллиги нишонланаётган ҳозирги кунда мана шу юксак минбардан туриб шуни айтиш мумкинки, пойтахт меҳнаткашлари етти йилликнинг учинчи йилидаги ўз мажбуриятларини шараф билан бажармоқдалар. Москва саноати 1961 йил биринчи кварталининг топшириқларини муддатидан олдин бажарди.

Бинокорлар ҳам ўзлари берган ваъдаининг устидан чиқдилар: улар 700 минг квадратметр уй-жой биноларини, янги мактаблар, касалхоналар, яслилар, магазинларни қуриб топширдилар.

Москванинг қиёфаси кўз ўнгимизда ўзгариб ва тобора гўзаллашиб бормоқда. Москвада қурилиш ва ободончилик ишлари ҳеч қачон ҳозиргидек кенг миқёсда авж олмаган эди.

Ҳозирги вақтда пойтахтда ҳар йили 1948 йилдагига қараганда ўн баравар кўп уй-жой майдони қурилмоқда. Янги кварталлар, магистраллар, бутун-бутун районлар вужудга келтирилмоқда.

Совет кишилари партия ва ҳукуматнинг катта Москвани вужудга келтириш тўғрисидаги қарорини чуқур миннатдорчилик ҳислари билан кутиб олдилар.

Москваликлар ҳам шуни яхши биладиларки, жонажон пойтахтни ер юзидаги энг обод, энг маданий, энг намунали шаҳарга айлантирмоқ учун улар ҳали жуда ва жуда кўп меҳнат қилишлари керак.

Ўртоқлар! Бизнинг халқимиз 1917 йилнинг октябрида революцион қаҳрамонлик мўъжизаларини, граждан уруши фронтларида мардлик ва ботирлик мўъжизаларини, улуғ Ватан уруши йилларида қатъиятлик, фидокорлик ва Ватанга содиқлик мўъжизаларини кўрсатди. Халқимиз қолоқ, кучсиз ва ожиз Русьни ўз меҳнати билан жаҳоннинг илғор давлатига айлантирди. Шундай азамат яратувчи халқ ўз жонажон партиясининг ва партия ленинчи Марказий Комитетининг етакчилигида коммунизмни қуриб тугаллайди!

Ленинизм—халқлар дўстлиги, тинчлик ва социализм учун кураш байроғи

Халқларнинг Маркс, Энгельс, Ленин кўрсатиб берган улуғ мақсад сари — коммунизм сари қилаётган ҳаракати бизнинг замонамизда енгилмас куч бўлиб қолди.

Бир вақтлар ленинизм душманлари марксизмни фақат русларга хос бўлган ҳодиса қилиб кўрсатишга, уни миллий чегаралар билан чеклаб қўйишга уринган эдилар. Лекин бу уринишлар беҳуда бўлиб чиқди. Қуёшни сўндириш мумкин бўлмаганидек, Ленин ғояларининг ёйилиб боришини ҳам тўхтатиб бўлмайди.

Коммунистик ва ишчи партиялар вакилларининг 1960 йил ноябрдаги Москва Кенгаши ижодий марксизм-ленинизмнинг тантанасини янги куч билан намойиш қилди.

Кенгаш кейинги вақтлардаги энг катта сиёсий воқеа бўлди, жаҳон коммунистик ҳаракатининг муваффақиятларини, унинг жипслиги ва бирлигини кўрсатувчи янги ёрқин далил бўлди.

Бу Кенгаш инсоният олдида турган туб проблемаларни ҳал қилиш тўғрисида коммунистлар жуда катта ғамхўрлик қилаётганликларини яққол кўрсатди.

Коммунизм инсониятнинг энг юксак, энг инсонпарвар идеалларини ифодалаётганлигини, коммунистлар урушларнинг олдини олиш ва урушларни абадий йўқотиш учун курашда олдинги сафдаги байроқдорлар эканлигини бутун дунё халқлари кўриб турибдилар.

Кенгаш жаҳон тараққиётини ленинча анализ қилишга асосланиб, ҳозирги даврнинг хусусиятларини таърифлаб берди.

«Замонамизнинг асосий фарқли белгиси шундан иборатки, — дейилади Кенгашнинг Баёнотида, — жаҳон социалистик системаси инсоният жамияти тараққиётининг ҳал қилувчи факторига айланмоқда».

Коммунистик ва ишчи партиялар Кенгашидан кейин орадан ҳали кўп вақт ўтгани йўқ. Бироқ, шу қисқа муддатнинг ўзи ҳам Кенгашнинг ҳужжатларида баён қилинган қоидалар ва хулосаларнинг нақадар катта аҳамиятга эга эканлигини яққол кўрсатди.

Жаҳон миқёсидаги кучларнинг нисбати социализм фойдасига тўхтовсиз ўзгариб бораётганлигини исботловчи янгидан-янги далилларни турмуш кўрсатиб турибди.

Социалистик мамлакатлар, аввало, ўзларидаги хўжалик қурилиши билан, капиталистик система билан бўлаётган иқтисодий мусобақадаги ўзларининг муваффақиятлари билан жаҳон тараққиётининг боришига таъсир ўтказмоқдалар.

1960 йилда социалистик лагерь мамлакатларида саноат маҳсулоти чиқариш урушдан олдинги даражадан қарийб етти баравар ошиб кетди, капиталистик мамлакатларнинг маҳсулоти эса, шу давр ичида салкам 2,5 баравар кўпайди, холос.

Социализм ҳиссаси жаҳон саноат ишлаб чиқаришининг ўндан бир қисмигагина тўғри келганидан буён кўп вақт ўтдими? Ҳозирги вақтда эса социализм мамлакатлари бутун жаҳондаги саноат маҳсулотининг учдан бир қисмидан кўпроғини ишлаб чиқармоқдалар. Социалистик система ишлаб чиқаришнинг абсолют миқдори жиҳатидан яқин вақт ичидаёқ капиталистик системадан ўзиб кетади.

Социализм янгидан-янги муваффақиятларга эришаётган бир вақтда, капитализм тобора кўпроқ чириш ва тушкунлик йўлига қулаб кетмоқда.

Энг кучли капиталистик давлат — АҚШ урушдан кейинги йилларда тўртинчи марта иқтисодий кризисни бошидан кечираётганлиги очиқ кўриниб турган шундай факт бўлиб қолдики, капитализм тарафдорлари бу фактни инкор қила олмайдилар.

Доимий тус олган, муттасил ўсиб бораётган ишсизлик Америка ишчилар синфи учун чинакам офат бўлиб қолди. АҚШ да батамом ишсиз бўлиб қолган кишиларнинг сони беш миллиондан ошиб кетди. Мамлакатнинг ишсизлар айниқса кўп бўлган, юзга яқин асосий саноат районлари «кулфат ичида қолган» районлар деб расмий равишда эълон қилинди.

Урушдан кейин монополиялар ва, аввало, Америка монополиялари экономикани ҳарбийлаштириш, зўр бериб қуролланишни авж олдириш йўли билан ишлаб чиқаришнинг юксак даражасини сақлаб қолишга, иқтисодий кризислардан ва ишсизликнинг ўсиб боришидан қутулиб қолишга умид қилган эдилар.

Улар ҳарбий заказлар натижасида иш кўпайганлиги ишчилар синфининг курашини сусайтириб қўяди, деб, полиция репрессиялари воситаси билан ишчилар ҳаракатини бостиришга, коммунистик партияларни бўғиб қўйишга муваффақ бўламиз, деб мўлжаллаган эдилар.

Улар «зўравонлик позицияси»га таянувчи сиёсат ўтказиб, социалистик лагерь қудратига путур етказишга интилган эдилар.

Лекин уларнинг бу мўлжаллари пуч бўлиб чиқди. Экономикани ҳарбийлаштириш, зўр бериб қуролланиш, урушга тайёргарлик йўлини ўтказиш империализмнинг позициясини янада заифлаштирмоқда, меҳнаткашлар оммасида империализмга нисбатан тағин ҳам каттароқ нафрат туғдирмоқда.

Уларнинг социализм кучларига путур етказиш учун қилган уринишларига келганда, бу уринишлар батамом барбод бўлди.

Социализм мамлакатлари ўзларининг монолит бирликлари билан кучлидирлар. Социализм лагери фақат ўткинчи муваққат манфаатлар билангина боғланган давлатларнинг оддий коалицияси эмас.

Социалистик мамлакатлар иқтисодий, социал ва сиёсий тузумнинг умумийлиги, марксизм-ленинизм идеологиясининг умумийлиги, манфаатлар ва мақсадларнинг умумийлиги билан бирлашган мамлакатлардир.

Социализм дунёси — пролетар интернационализмининг жонли ифодасидир.

Ленин бундай деган эди: «Эски дунёга, миллий зулм, миллий низолар ёки миллий айримлик дунёсига ишчилар ҳамма миллат меҳнаткашларининг бирлашган дунёсини қарши қўядиларки, бу дунёда биронта ҳам имтиёзга, кишини кишининг заррача ҳам эзишига ўрин бўлмайди» (Асарлар, 19-том, 78, 79-бетлар).

Социалистик мамлакатларнинг қудратли ҳамкорлигида вужудга келган ҳозирги вақтдагидек жипслик инсоният тарихида бўлмаган эди.

Владимир Ильич Ленин ишчиларнинг бутун дунёда коммунизм учун олиб бораётган синфий курашидаги бирлик жуда катта аҳамиятга эга эканлигини ҳормай-толмай кўп марталаб уқтириб ўтган эди.

Социалистик мамлакатларнинг халқлари ўзларининг марксчи-ленинчи партиялари раҳбарлигида социализм ва коммунизм қураётган, ишчилар синфи олдида жаҳоншумул тарихий вазифалар турган ҳозирги вақтда коммунистик ва ишчи партиялар бирлигининг аҳамияти тағин ҳам кўпроқ ортмоқда.

Коммунистлар социалистик мамлакатларнинг ҳамкорлигини мустаҳкамлаб, халқ оммасини пролетар интернационализми руҳида, халқлар дўстлиги ва қардошлиги руҳида тарбияламоқдалар.

Коммунистик партиялар миллий чекланиш кўринишларига қарши изчиллик билан кураш олиб бориб, социалистик давлатларнинг бирлигини, ҳамкорлигини ва бир-бирига ёрдамлашувини ҳар томонлама мустаҳкамламоқдалар.

Коммунистик ҳаракат ўзининг ҳамма ғалабаларига марксизм-ленинизмга содиқлиги туфайли эришди. Коммунистик партиялар Ленин таълимотига амал қилиб, бу таълимотни янги тарихий даврга татбиқан янада ижобий ривожлантириб, коммунизм ғалабаси учун курашда жуда катта муваффақиятларга эришмоқдалар.

Ҳозирги вақтда дунёда ўз сафларида 36 миллиондан кўпроқ кишини бирлаштириб турган 87 та марксчи-ленинчи партия бор.

Курашчиларнинг бу жуда катта армияси фақат ўзининг миқдори билангина кучли бўлиб қолмасдан, яна, энг муҳими, ўзининг жанговарлик руҳи билан, мустаҳкам бирлиги, марксизм-ленинизм ғояларига содиқлиги билан ҳам кучлидир.

Коммунистик ҳаракат ленинизм байроғи остида замонамизнинг энг таъсирли сиёсий кучига айланди. Коммунистлар социалистик мамлакатларда ҳокимият тепасида турибдилар, капиталистик мамлакатларнинг ишчилар синфига бошчилик қилмоқдалар, миллий озодлик ҳаракатининг олдинги сафида бормоқдалар. Ҳозирги замоннинг туб проблемаларини тинчлик, миллий мустақиллик, демократия ва социализм манфаатларини кўзлаб ҳал қилмоқ учун янги, тағин ҳам қулай имкониятлар пайдо бўлди.

Ўртоқлар! Мустамлака қуллигида ётган кўп халқларнинг мустақил тарихий ижодкорлик майдонига чиққанлиги ленинизмнинг ҳақ эканлигини исботловчи замонимизнинг энг улуғ фактларидан биридир.

Ленин шуни кўрсатиб бердики, социалистик революциялар империализм системасига рахна солиб ва уни заифлаштириб, мустамлака ва қарам мамлакатлар халқларининг ажнабий золимлар устидан ғалаба қозонишини осонлаштиради, уларга эркинликни қўлга киритиш ва мустақил миллий ривожланиш йўлига тушиб олиш имкониятини очиб беради.

Улуғ Октябрь революциясининг ғалаба қилганлиги ҳамда Европа ва Осиёнинг бошқа бир қанча мамлакатларида социалистик революциялар ғалаба қилганлиги империализм позициясига зўр путур етказди, миллий озодлик ҳаракатининг юксалиши учун қулай шароит вужудга келтирди, халқларни озодлик учун курашга руҳлантирди.

Мустамлакачиликнинг ҳалок бўлиши айниқса жаҳон социалистик системаси вужудга келганидан кейин жуда тезлашди. Урушдан кейинги даврда бир ярим миллиард аҳолиси бўлган ўнлаб мамлакатлар ажнабийларнинг қулдорлигига абадий хотима берди.

Миллий озодлик ҳаракатининг даҳшатли тўлқини бу шармандали системани емириб ташламоқда. Осиё кетидан Африка бош кўтариб чиқди. Ғоят халқчил революция бўлган Куба революциясининг ғалаба қилганлиги Латин Америкасидаги миллион-миллион кишиларнинг қалбида умид оловини ёндирди.

Лениннинг социалистик ва антиимпериалистик революциялар, миллий озодлик революциялари бир-бирига боғлиқ, деган ғояси яшамоқда ва ғалаба қилмоқда.

Озодликка чиқиб олган халқлар ўз тажрибаларида шуни кўриб ва билиб турибдиларки, социалистик мамлакатлар, коммунистик ва ишчи партиялар миллий мустақиллик учун, империализмга қарши олиб борилаётган муқаддас курашда шу халқларнинг энг содиқ дўстлари ва иттифоқчиларидир.

Мустамлакачилик оғир мағлубиятларга учради, лекин у ҳали тирик ва янги уруш хавфини туғдираётган жуда кўп можароларга манба бўлмоқда. Конгонинг миллий қаҳрамони Патрис Лумумба ўлдирилганлиги, Жазоирдаги жиноятлар, Лаосдаги воқеалар, Кубага қилинган қуролли босқинчилик мустамлакачиларнинг дарғазаб бўлиб ва ақлдан озиб қилаётган жиноятлари эмасми, ахир?

Қўшма Штатлар Кубага қарши интервенция ташкил қилди. Жаҳон жамоатчилиги бу интервенцияга эрксевар халқларга очиқдан-очиқ қилинаётган дағдаға деб, ялпи тинчликка қарши Кариб денгизи районида қилинган хатарли игвогарлик, деб тўғри баҳо берди. Янги турмуш қураётган Куба Латин Америкасидаги бошқа мамлакатлар учун ўрнак бўлиб қолади, деб АҚШ монополиялари қўрқмоқдалар.

Куба халқи тиз чўкмади ва тиз чўкмайди. У, ажнабий золимларга ва уларнинг кўмакчиларига қарши курашнинг шиддатли мактабини ўтди ва ўзининг янада қул қилинишига асло йўл қўймайди.

Куба халқи ўзи олиб бораётган муқаддас курашда ёлғиз эмас. Социалистик давлатлар эрксевар кучларнинг ҳаммаси билан биргаликда Куба халқи билан ўзларининг бирдам эканликларини билдирдилар.

Кубага қилинган қуролли босқинчилик муносабати билан СССР ҳукуматининг эълон қилган Баёноти ва СССР Министрлар Совети Раиси ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг АҚШ президентига юборган мактуби Куба халқининг ўз мустақиллиги учун олиб бораётган курашига зўр мадад берди, империалистик агрессорлар учун жиддий огоҳлантириш бўлди.

Қаҳрамон Куба халқи интервенциячиларни ўз миллий қаҳрамони Фидель Кастро раҳбарлигида янчиб ташлади. Куба халқи ўзининг янги турмуш қуриш учун ҳуқуқини сақлаб қолишга қаттиқ бел боғлаган.

Барча совет кишилари Куба халқини империализм кучлари устидан қозонган бу катта ғалаба билан қизғин қутлайдилар.

Коммунистлар шунга асосланиб иш олиб бормоқдаларки, ҳар бир халқ ўз мамлакатининг ички тузилиши масаласини ўзи ҳал қилишга ҳақлидир. Коммунистлар революцияни экспорт қилишни инкор қиладилар, лекин контрреволюциянинг экспорт қилинишига ҳам қатъий равишда қаршидирлар. Ленин неча марталаб уқтириб айтган эдики, ҳеч бир халққа ҳар қандай «бахтиёрликни» зўрлаб қабул қилдириш мумкин эмас. Коммунистик ва ишчи партиялар Лениннинг бу кўрсатмаларига амал қилиб, ўз мустақиллиги ва янги ҳаёт қуриш учун курашаётган ҳар қандай мамлакат халқининг ишларига империалистларнинг аралашаётганлигига қатъий зарба беришни ўзларининг интернационал бурчлари деб ҳисоблайдилар.

Кубадаги, Конгодаги, Лаосдаги воқеалар халқларга империализмнинг кирдикорларига нисбатан хушёр бўлиб туриш, эрксевар халқларнинг бирдамлигини мустаҳкамлаш зарурлигини ўргатмоқда.

Ернинг айланишини тўхтатиб қола оладиган куч табиатда бўлмагани каби, империалистик зулм системасининг қонуниятли равишда ҳалок бўлаётганлигини тўхтатиб қола оладиган куч ҳам йўқ.

Империалистлар реакциянинг ҳамма кучларини антикоммунизм байроғи остига тўплашга уринмоқдалар.

Антикоммунизм ҳақиқатда монополистик капиталнинг энг агрессив ва очкўз доиралари ҳукмронлигини ҳимоя қилиш демакдир, барча демократик кучларга ҳужум қилиш, диктаторлик, қонхўрлик режимларини ўрнатиш ва ошкора қувватлаш демакдир.

Антикоммунизм —реакциянинг, милитаризмнинг ва уруш тайёргарлигининг байроғидир. Антикоммунизм байроғи остида зўр бериб қуролланиш авж олдирилмоқда, агрессив НАТО блокини мустаҳкамлашга қаратилган сиёсат ўтказилмоқда. Ғарбий Германияни Европадаги уруш хавфининг асосий манбаига айлантираётган ғарбий герман реваншчилари бу блокда тобора катта роль ўйнамоқдалар.

Ўз кучига ва қудратига ишонган социалистик мамлакатлар империалистик агрессия ва ҳарбий авантюралар сиёсатига ленинча тинчлик ва тинч-тотув яшаш сиёсатини қарама-қарши қилиб қўймоқдалар. Ленинизм ҳозирги замоннинг энг зарур проблемасини — тинчлик проблемасини ҳал қилиш йўлини кўрсатиб бермокда.

Тинчлик учун буюк курашчи Н. С. Хрушчев қайта-қайта уқтириб айтдики, ҳозирги вақтда жаҳон тараққиётининг фақат иккита йўли бор: ё социал системалари турлича бўлган давлатлар бир-бирлари билан тинч-тотув яшашлари керак, ёки қирғин ракета-ядро уруши бўлади. Учинчи йўл йўқ!

Бизнинг тинчлик учун олиб бораётган курашимиз вақтинча тактика усули эмас, балки СССР ташқи сиёсатининг социализмнинг ўз моҳияти билан белгилаб бераётган бош йўлидир.

Партия XX съездининг, ҳозирги даврда урушларнинг олдини олиш мумкин, деган хулосаси халқаро аҳволни, тинчлик кучлари билан уруш кучларининг нисбатини чуқур анализ қилишга асосланган хулосадир.

Бу хулосанинг тўғрилигини ва ўз вақтида чиқарилган хулоса эканлигини турмушнинг ўзи исбот этди.

Жаҳон социалистик лагерининг, барча мамлакатлардаги ишчиларнинг, миллий озодлик ҳаракатининг ва барча тинчликсевар кучларнинг ғайрат ва кучларини бирлаштириб, империалистларнинг агрессив кирдикорлари пайини қирқиш, уларни ҳарбий авантюралардан воз кечишга мажбур қилиш мумкин.

Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар тинч-тотув яшашга, барча низоли халқаро масалаларни музокаралар олиб бориш воситаси билан ҳал қилишга, барча мамлакатлар ўртасида ўзаро манфаатли иқтисодий ва маданий алоқаларни ривожлантиришга қаратилган ленинча йўлни ўзларининг ташқи сиёсатларида оғишмай ўтказмоқдалар.

Ёппасига ва батамом қуролсизланиш тинчликнинг энг мустаҳкам гарантиясидир, буни Ленин социализмнинг идеали деб айтган эди.

Бизнинг ҳукуматимиз қаттиқ халқаро контроль остида ёппасига ва батамом қуролсизланиш программасини кўтариб чиқди, халқаро вазиятни юмшатишга қаратилган бир қанча муҳим таклифлар киритди.

Бироқ, империалистик доиралар ўзларининг агрессив сиёсатларини ўтказа берар эканлар, социалистик мамлакатлар империалистик давлатлар томонидан қилинаётган ва кучайиб бораётган ҳарбий тайёргарликларга индамай қараб туролмайдилар, буни Варшава шартномасининг қатнашчилари бўлган давлатларнинг Сиёсий Консультатив Комитети уқтириб ўтди.

Социалистик давлатлар ўзларининг мудофаа қобилиятларини янада мустаҳкамлаш ва бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш учун зарур чораларни кўраверадилар.

Социалистик мамлакатларнинг тинчликсевар ташқи сиёсати жаҳон жамоатчилиги орасидаги жуда кенг табақаларнинг меҳрини ўзига тортмоқда, халқларнинг тинчлик учун, империализмга қарши курашига жуда катта сафарбар қилувчи таъсир ўтказмоқда.

Ташқи сиёсатимизнинг кучли ва самарали бўлишини таъминлаётган жуда чуқур манба ҳам шундан иборатки, бу сиёсат барча мамлакатлардаги халқ оммасининг ҳаётий манфаатларига жавоб берадиган сиёсатдир.

Социализм инсоният олдида тинчлик ва эркинликнинг мустаҳкам таянчи бўлиб турибди, халқларни ядро-ракета урушининг даҳшатларидан сақлаб қола оладиган куч бўлиб турибди.

Тинч-тотув яшаш йўли ер юзидаги аҳолининг жуда катта кўпчилигини тинчлик душманларига қарши курашга жипслаштиришга ёрдам бермоқда, коммунистик ва ишчи партияларнинг, жаҳон социализм системасининг обрўйини ва таъсирини тағин ҳам кўпроқ ўстиришни таъминламоқда.

Ўртоқлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва унинг жанговар штаби — атоқли ленинчи Никита Сергеевич Хрушчев бошчилигидаги Марказий Комитет Ватанимизни улуғ Ленин кўрсатиб берган йўлдан ишонч билан олға бошлаб бормоқда.

Мамлакат ва партиянинг бутун ҳаёти, коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш, ижтимоий муносабатларни ривожлантириш ва такомиллаштириш, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасида партиянинг ўтказиб келаётган барча жуда катта тадбирлари, жаҳон социалистик системасини мустаҳкамлаш ва бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш учун ҳормай-толмай олиб бораётган бутун курашимиз ленинчи Марказий Комитетимиз ва партия Марказий Комитетининг Биринчи секретари Никита Сергеевич Хрушчевнинг толмас, кўп қиррали фаолияти билан чамбарчас боғланган.

Никита Сергеевич Хрушчев жуда кенг омма билан чамбарчас боғланганлиги, ўзининг жуда катта турмуш ва революцион тажрибаси, янгиликни кўра билиши ва янгиликка турмушда кенг йўл очиб беришга моҳирлиги билан партия ва халқ ичида юксак ишонч ва обрўга сазовор бўлди.

Партия ва халқ ўртоқ Хрушчевни Лениннинг ўлмас ишларини муносиб давом эттирувчи киши деб билади.

Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 91 йиллиги нишонланаётган бугунги кунда совет халқи, бутун прогрессив инсоният Лениннинг улуғ ақл-заковати олдида бош эгадилар, уни ўзлари учун йўлбошчи ва устоз деб билиб, зўр муҳаббат ва миннатдорчилик билан ҳурматлайдилар.

Яхши нарсаларнинг ҳаммаси, инсониятда бўлган улуғ фазилатларнинг ҳаммаси Ленинда, ленинизмда ўз ифодасини топди.

Алексей Максимович Горький Ленин туғилган куннинг эллик йиллигида гапириб, шундай деган эди: Одамлар борки, уларнинг аҳамиятини инсон яратган сўз билан ифодалаш қийин ган. Владимир Ильич фақат Россия учунгина эмас, шу билан бирга бутун дунё учун, бутун планетамиз учун ҳам мана шундай кишидир.

Ленин — янги дунёнинг тимсолидир!

Совет кишилари Ленин номи билан коммунизм қурмоқдалар.

Социализм қураётган қардош мамлакатлар Ленин номи билан ғалаба қозонмоқдалар.

Барча коммунистик ва ишчи партиялар Ленин номи билан тинчлик, демократия, социализм учун, Ер юзида инсоннинг бахтиёр бўлиши учун кураш олиб бормоқдалар.

Ленин ҳамиша биз билан бирга. Ленин билан бирга биз бўлажак коммунизм жамиятига кирамиз.

Яшасин давримизнинг, коммунизм тантанаси даврининг ғолибона байроғи — ленинизм!

Доклад қарсаклар билан бир неча марта бўлиниб турди. Доклад тамом бўлгач, тантанали мажлис қатнашчилари ўринларидан туриб, партия гимни «Интернационал»ни ижро этдилар.

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ РАИСИ Н. С. ХРУШЧЕВНИНГ АҚШ ПРЕЗИДЕНТИ Ж. КЕННЕДИГА МАКТУБИ

22 апрелда СССР ташқи ишлар министри А. А. Громыко АҚШнинг СССР даги муваққат ишлар вакили Э. Л. Фрирсни қабул қилиб, унга Ж. Кеннедининг 18 апрелдаги хатига Н. С. Хрушчевнинг жавобини топширди.

СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг АҚШ президенти Ж. Кеннедига 22 апрелдаги мактуби ва Ж. Кеннедининг Н. С. Хрушчевга 18 апрелдаги хати қуйида эълон қилинади.

Н. С. Хрушчев — Ж. Кеннедига

Жаноб Президент,

Мен Сизнинг 18 апрелдаги жавобингизни олдим. Сиз «Қўшма Штатлар Кубага ҳарбий интервенция қилиш ниятида эмас», деб ёзибсиз. Бироқ, бутун дунёга маълум бўлган ва, албатта, ҳаммадан кўра АҚШ ҳукуматига яхшироқ маълум бўлган жуда кўп фактлар бошқа нарсани кўрсатиб турибди. Бунинг аксини исботлашга ҳар қанча уринилса ҳам, энди шу нарса муқаррар аниқландики, интервенция тайёрлаш, Куба территориясига бостириб кирган ёлланма шайкаларни қуроллантиришни ва Кубага юборишни пул билан таъминлаш ишлари Қўшма Штатларнинг ўзида ўтказилди.

АҚШ нинг қуролли кучлари Кубага босқинчиларча ҳужум қилишда ҳам бевосита қатнашди. Американинг бомбардимончи ва қирувчи самолётлари Куба территориясига туширилган ёлланма шайкаларнинг операцияларини қувватлаб турди ва Куба қонуний ҳукуматининг ва халқининг қуролли кучларига қарши уруш ҳаракатларида қатнашди.

Фактлар мана шундай. Бу фактлар Кубага қарши қуролли агрессияда АҚШ бевосита қатнашганлигидан далолат беради.

Сиз ўз мактубингизда Кубага қилинган ҳужумни, бутун дунёни ғазаблантирган мана шу жиноятни оқлаш ва ҳатто мақташ йўлига тушиб олгансиз. Куба халқи танлаб олган турмуш тартиби АҚШ раҳбар доираларининг ва Латин Америкасида иш олиб бораётган Шимолий Америка монополияларининг дидига тўғри келмайди, деб фақат шу сабаб билан Кубага ҳарбий ҳужум ташкил этилганлигини, Сиз АҚШ ҳукумати «эркинлик» идеалларига содиқ деган гаплар билан оқлашга уринмоқдасиз. Лекин шундай савол бериш ўринли бўладики, қандай эркинлик тўғрисида гап бораётир?

Иқтисодий блокада ўрнатиб, шу тариқа очликнинг қоқшол қўли билан Куба халқини бўғиш эркинлиги тўғрисидами? Шу ҳам эркинликми?

Куба территориясига ҳарбий самолётлар юбориш, Кубанинг тинч шаҳарларини ваҳшийларча бомбардимон қилиш, шакар қамиш ўсаётган экинзорларга ўт қўйиш эркинлиги тўғрисидами? Шу ҳам эркинликми?

Эркинликни ҳимоя қилиш баҳонаси остида халқлардан қонли ўч олинганлигини, мустамлакачилик урушлари олиб борилганлигини, кичик мамлакатларнинг бирин-кетин халқумидан бўғиб олинганлигини кўрсатувчи мисоллар тарихда оз эмас.

Бунда гап АҚШ ҳукумати Кубада шундай «эркинлик»ни тиклашга интилаётганлиги тўғрисида бораётган бўлса керакки, бундай «эркинлик» шароитида бу мамлакат ўзидан қудратлироқ қўшнининг ноғорасига ўйнаган бўлур эди, ажнабий монополиялар эса, Кубанинг миллий бойликларини яна талай берар эдилар, Куба халқининг пешона тери ва қони билан бойий берар эдилар. Лекин Куба халқи худди шундай «эркинлик»ка қарши ўз революциясини амалга ошириб, Батистани ҳайдаган эди-ку. Батиста эҳтимол ўзининг ажнабий хўжайинлари манфаатларига садоқат билан хизмат қилган бўлиши мумкин, лекин у, Куба миллатининг танасига ёпишиб олган кана эди.

Мана, Сиз, жаноб Президент, ўз халқи ҳайдаб юборган ва ўзининг крейсерлари ва эсминсларидаги тўп-замбаракларни рўпара қилиб, Кубани ушлаб туришга уринаётганлар қаноти остида паноҳ топган бир ховуч душманлар тўғрисида ғамхўрлик қилаётирсиз. Лекин олти миллионли Куба халқининг тақдири Сизни нега ҳаяжонлантирмаётир, нега Сиз Куба халқининг эркин ва мустақил яшаш учун бўлган муқаррар ҳуқуқи билан, унинг ўз ички ишларини ўзи лозим топган тарзда ташкил этиш ҳуқуқи билан ҳисоблашишни истамаётирсиз? Бундай позицияни оқлашга имкон берадиган халқаро ҳуқуқ нормалари ёки, ниҳоят, оддий инсоний ахлоқ нормалари қаёқда қолди? Буларни шунчайики, тан ҳам олмай қўйдингиз.

Куба халқи эса, ўз иродасини яна бир марта шундай равшанлик билан изҳор қилдики, бу равшанлик ҳатто воқеликдан кўз юмишни ўзи учун афзал деб билаётган кимсаларда ҳам ҳеч қандай шубҳа қолдирмаслиги лозим эди. Куба халқи ўз манфаатларини яхши билибгина қолмасдан, шу билан бирга шу манфаатларни қаттиқ туриб ҳимоя қила олишини ҳам кўрсатди. Бугунги Куба Сиз айтган Куба эмас, албатта, чунки Сиз бугунги Кубани ўз халқига қарши чиққан бир ховуч хоинлар деб билаётирсиз. Бугунги Куба ишчилар, деҳқонлар, зиёлилар Кубасидир, бугунги Кубанинг халқи миллий қаҳрамон Фидель Кастро бошчилигидаги ўз революцион ҳукумати теварагида жипслашган халқдир. Ҳамма маълумотлар мана шу халқ интервенциячиларни муносиб кутиб олганлигини кўрсатиб турибди. Мана шунинг ўзи Куба халқининг чинакам иродасини кўрсатувчи яққол далил эмасми, ахир?

Яққол далил деб ўйлайман. Модомики, шундай экан, бундан ҳамманинг хушёрлик билан хулосалар чиқариб олиши учун пайт келмадими?

Совет Иттифоқига келганда, биз кўп марталаб шуни айтиб келдик ва мен яна такрорлаб айтаман: бизнинг ҳукуматимиз Кубада ҳеч қандай манфаат ёки имтиёзлар қидираётгани йўқ. Бизнинг Кубада ҳеч қандай базаларимиз йўқ ва бундай базаларни вужудга келтириш ниятида эмасмиз. Буни Сиз ҳам яхши биласиз. Сизнинг генералларингиз ва адмиралларингиз ҳам билади. Агар шунга қарамай, бари бир улар Кубада «совет базалари» бор деган уйдирмалар билан халқни қўрқитишга уринаётган эканлар, улар гўл одамларни лақиллатиш мақсадидагина шундай қилмоқдалар, лекин бундай гўл одамлар тобора камаймоқда, шу жумладан, умид қиламанки, АҚШда ҳам камайиб бормоқда.

Кези келганда мен, жаноб Президент, Куба территориясида ракеталар ва бошқа қурол-яроғлар жойлаштирилиши мумкин, булардан Қўшма Штатларга қарши фойдаланилиши мумкин, деб Сизнинг айтган гапларингиз ва АҚШ даги бошқа баъзи сиёсий арбобларнинг айтган гаплари тўғрисида ўз фикримни гапириб ўтмоқчиман. Бундан хулоса чиқариб шуни айтмоқдаларки, Қўшма Штатларнинг Кубага бевосита ёки Куба халқининг хоинларидан фойдаланиб ҳужум қилишга қандайдир ҳуқуқи бор эмиш. Сизлар бу хоинларни ўз қуролингиз билан қуроллантираётирсиз, ўз территориянгизда уларга таълим бераётирсиз, уларни АҚШнинг солиқ тўловчилари ҳисобига боқмоқдасиз, уларни ўз қуролли кучларингизнинг воситалари билан Кубага келтириб қўймоқдасиз, улар Куба халқига ва унинг қонуний ҳукуматига қарши жанглар олиб бораётганида ҳаводан ва денгизда туриб уларга паноҳ бўлмоқдасиз.

Сиз АҚШ ҳукуматининг «Ғарбий ярим шарни ташқи агрессиядан ҳимоя қилиш» соҳасидаги қандайдир мажбуриятларини ҳам рўкач қилаётирсиз. Лекин бу ҳолда қандай мажбуриятлар тўғрисида гап бўлиши мумкин? Куба суверен давлатдир, бундай суверен давлатдаги қонуний ҳукуматга қарши исёнчиларни ҳимоя қилиш тўғрисида ҳеч кимда ҳеч қандай мажбурият бўлиши мумкин эмас.

Жаноб Президент, Сиз жуда хатарли йўлга кираётирсиз. Буни ўйлаб кўринг. Сиз ўз ҳуқуқларингиз ва мажбуриятларингиз тўғрисида гапирасиз, — албатта, ҳар ким — менинг фалон хил ҳуқуқларим бор, деб даъво қилиши мумкин, лекин у ҳолда Сиз шуни фараз қилишингиз лозимки, бошқа давлатлар ҳам шунга ўхшаш ҳолларда мана шундай важлар ва мулоҳазалар билан ўз ҳаракатларини асослашлари мумкин.

Сиз, Куба ўз территориясини Қўшма Штатларга қарши ҳаракатлар учун бериб қўйиши мумкин, деб айтаётирсиз. Бу Сизнинг гумонингиз, бу гумон бирор фактга асосланган эмас. Аммо биз ҳозирнинг ўзидаёқ гумонларни эмас, балки конкрет фактларни кўрсатиб беришимиз мумкин: қуруқлик ва денгиз бўйлаб Совет Иттифоқи билан бевосита чегарадош бўлган баъзи мамлакатларда асло оқилона бўлмаган сиёсат ўтказаётган, Қўшма Штатлар билан ҳарбий шартномалар тузган ва ўз территориясини Американинг ҳарбий базаларини жойлаштириш учун бериб қўйган ҳукуматлар ҳозир мавжуд. Шу билан бирга, Сизнинг ҳарбийларингиз бу базалар Совет Иттифоқига қарши қаратилган деб ошкора айтмоқдалар, улар шундай демаганларида ҳам, бу нарса ҳар бир кишига равшан. Бинобарин, агар Сиз Кубага қарши АҚШ ҳукумати кейинги вақтларда кўрган чораларни амалга оширишга ўзингизни ҳақли деб ҳисоблаётган экансиз, у ҳолда Сиз шуни эътироф қилишингиз лозимки, ўз территорияларида Совет Иттифоқининг хавфсизлигига таҳдид солаётган тайёргарликларни ҳақиқатан ҳам амалга ошираётган давлатларга нисбатан бошқа мамлакатлар ҳам худди шу тарзда ҳаракат қилишга шунчалик ҳақи бор. Агар сиз элементар мантиқ қоидаларини бузишни истамасангиз, у ҳолда бошқа давлатларнинг ҳам шундай ҳуқуқини эътироф қилишингиз лозим. Аммо биз бундай фикрда эмасмиз. Қўшма Штатларда шу темада юритилаётган муҳокамалар халқаро ҳуқуқни жуда ўзбошимчалик билан талқин қилишгина бўлиб қолмай, балки, лўнда қилиб айтганда, хоинона сиёсатни очиқдан-очиқ тарғиб қилишдир, деб ҳисоблаймиз.

Кучли давлат ўзидан кучсизроқ мамлакатга ҳужум қилмоқ ва кейин, бу мамлакат хавф туғдириши мумкин эди, деб ўзининг шу ҳужумини оқламоқ учун ўзи истаган вақтда ҳамиша баҳона топиши мумкин, албатта. Лекин буни XX асрнинг ахлоқи деб бўладими? Бу — бир вақтлар худди шундай сиёсат ўтказиб келган мустамлакачиларнинг, босмачиларнинг ахлоқидир. Ҳозирги вақтда, XX асрнинг иккинчи ярмида мустамлакачиларнинг босқинчилик ахлоқига амал қилиш асло мумкин эмас. Мустамлакачилик системаси емирилаётганлигини ва йўқ бўлиб кетаётганлигини ҳозир ҳаммамиз кўриб турибмиз. Совет Иттифоқи ҳам бунга кўмаклашмоқ учун ҳамма чораларни кўраётир ва биз бу билан фахрланамиз.

Ёки АҚШнинг Хитойга нисбатан қилаётган ҳаракатларини олиб кўрайлик. Бу ҳаракатларни ҳуқуқнинг қандай нормаларини рўкач қилиб оқлаш мумкин? Ҳаммага маълумки, Тайвань Хитойнинг ажралмас қисмидир. Буни Қўшма Штатлар ҳукумати ҳам эътироф қилган, 1943 йилги Қоҳира декларациясида Қўшма Штатлар ҳукуматининг имзоси турибди. Бироқ, кейин АҚШ Тайванни босиб олди, яъни ҳақиқатда таловчилик йўлига тушиб олди. Хитой Халқ Республикаси Тайвань территориясини Хитойнинг қолган территорияси билан қайта бирлаштиришга ўзининг табиий интилаётганлигини айтди. Хўш, бунга Қўшма Штатлар қандай жавоб берди? Қўшма Штатлар ўзи босиб олган бу Хитой территориясининг қолган Хитой билан қайта бирлаштирилишига халақит бермоқ учун қуролли кучни ишга соламан, деб айтди. Агар Хитой Тайванни қайта бирлаштириш учун ҳаракат қиладиган бўлса, бу ҳолда Қўшма Штатлар уруш қиламиз, деб таҳдид солмоқда. Тайвань Хитойники эканлигини расмий равишда эътироф этган мамлакат мана шундай ҳаракат қилаётир! Мана шунинг ўзи халқаро сиёсатдаги хоинлик эмасми? Агар бундай методлар давлатлар ўртасидаги муносабатларда ҳукмронлик қиладиган бўлиб қолганида, қонунга ўрин қолмаган бўлур эди, қонуннинг ўрнини қонунсизлик ва ўзбошимчалик эгаллаб олган бўлур эди.

Бинобарин, жаноб Президент, Сизнинг хайрихоҳлигингиз бошқа гап-у, аммо шундай хайрихоҳликка асосланиб бошқа халқларнинг хавфсизлигига ва мустақиллигига қарши қилинаётган ҳаракат бутунлай бошқа гап. Сиз империалистик ва мустамлакачи мамлакатларга ўз хайрихоҳлигингизни билдиришингиз мумкин, албатта, бу нарса ҳеч кимни таажжублантирмайди ҳам. Сиз, масалан, Бирлашган Миллатлар Ташкилотида улар билан биргалашиб овоз бераётирсиз. Бу — Сизнинг ахлоқингизга доир масаладир. Лекин Кубага қарши қилинган ишни ахлоқ деб бўлмайди. Бу — босқинчилик ҳаракатларидир.

Шуни уқтириб айтмоқчиманки, агар Бирлашган Миллатлар Ташкилотига чинакам куч касб қилиш ва у қандай вазифаларни бажариш учун тузилган бўлса, шу вазифаларни бажариш ҳақиқатан насиб бўлса (ҳозирги вақтда эса бу Ташкилот, афсуски, мустамлакачилик ва империализм бациллаларини ўзига юқтирган организм бўлиб қолди), у ҳолда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Кубага қарши қилинган босқинчилик ҳаракатларини қатъиян қоралаши лозим. Бунда гап фақат Қўшма Штатларни қоралашдагина эмас, муҳими шуки, агрессияни қоралаш, агрессиянинг ортиқ такрорланмаслиги учун бошқа мамлакатлар ҳам ўзига сингдириб оладиган намуна, сабоқ бўлиб қолиши керак. Чунки агар агрессорларнинг ахлоқини маъқуллаш ёки ҳатто бу ахлоққа фақат йўл қўйиб бериш йўлига тушиб олинадиган бўлса, у ҳолда бошқа давлатлар ҳам бундай ахлоққа амал қиладиган бўлиб қолишлари мумкин, бу эса муқаррар ҳарбий конфликтларга олиб келади, бу конфликтларнинг ҳар қандайи кутилмаган равишда учинчи жаҳон урушига олиб келиши мумкин.

Сизнинг матбуот вакилларига қилган кейинги мурожаатингизда айтган гапларингиз бутун дунёни катта ҳаяжонга солиши лозим. Аслини олганда, Сиз ўзингиз лозим топган пайтда ҳарбий кучни қўлланишга ўзингизда қандайдир ҳуқуқ борлигини ва бошқа халқларнинг ўз хоҳишини билдиришини Сиз ўзингиз «коммунизм» деб жазим қилганингиз тақдирда, шу халқларни бостиришга ўзингизнинг ҳақли эканлигингизни ошкора айтмоқдасиз. Лекин халқни ўзининг социал ва сиёсий тузумини ўз ихтиёри билан танлаб олиш имкониятидан маҳрум қилишга Сизнинг қандай ҳақингиз бор, умуман бирор кимсанинг бунга қандай ҳақи бор? Бошқа мамлакатлар ҳам Сизга нисбатан шундай талаб қўйишлари мумкинлигини, Сизнинг АҚШдаги тузум уруш туғдираётган, империалистик сиёсат, бошқа мамлакатларга дўқлар ва ҳужумлар қилиш сиёсатини ўтказаётган мамлакат деб айтиши мумкинлигини Сиз ҳеч қачон ўйлаб кўрмадингизми? Бундай айблаш учун ҳамма асослар бор. Агар ҳозир Сиз тарғиб қилаётган дастурга амал қилинадиган бўлса, у ҳолда Қўшма Штатлардаги ички тартибларни ўзгартиришни талаб қилиш мумкин бўлиб қоладику. Ўзингиз биласизки, биз бу йўлга тушмаймиз. Биз ҳамма давлатларнинг тинч-тотув яшаши ва бошқа мамлакатларнинг ички ишларига аралашмаслик тарафдоримиз.

Сиз Будапештни шама қилаётирсиз. Лекин Сизга биз шамалар қилмасдан, тўппа-тўғри айтишимиз мумкин: Сиз, АҚШнинг ўзи Гватемалага ўз малайларингизни юбориб, унинг мустақиллигини янчиб ташладингиз. Кубага нисбатан ҳам шундай қилишга уринаётирсиз. Бошқа бирор мамлакат эмас, балки АҚШнинг ўзи Латин Америкаси мамлакатларини ва жаҳондаги бошқа кўп мамлакатларни шу вақтгача омонсиз эксплуатация қилиб келмоқда ва иқтисодий қарамликда ушлаб турибди. Бу нарса ҳаммага маълум. Агар Сизнинг, жаноб Президент, мантиқингизга қараб иш қилинадиган бўлса, у ҳолда Сизнинг ҳам мамлакатингизга қарши четдан туриб шундай ҳаракатлар ташкил қилиниши мумкин бўлур эдики, бу ҳаракатлар мана шу империалистик сиёсатга, дўқлар қилиш сиёсатига, эрксевар халқлардан ўч олиш сиёсатига абадий хотима берган бўлур эди.

Куба халқи ҳайдаб юборган эмигрантлар тўғрисида Сизнинг қилаётган ғамхўрлигингизга келганда, мен шу муносабат билан яна қуйидагиларни айтиб ўтмоқчиман. Ўзлари ташлаб қочган мамлакатлардаги аҳволдан ва мавжуд тузумдан норози бўлган эмигрантлар кўп давлатларда борлиги Сизга яхши маълум, албатта. Ўзлари ташлаб қочган мамлакатларга қарши шу эмигрантлардан, айниқса қўлларига қурол бериб фойдаланиш сиёса-

ри ғайри нормал тартиб давлатлар ўртасидаги муносабатлар практикасига жорий қилинадиган бўлса, у ҳолда тўппа-тўғри шуни айтиш мумкинки, бу нарса муқаррар конфликтларга ва урушларга олиб келади. Шу сабабли, оқилона бўлмаган бундай ҳаракатлардан тийилиб туриш керак бўлур эди. Бу — қалтис ва хатарли йўлдир, бу йўл жаҳонни янги жаҳон урушига олиб келиши мумкин.

Сиз менга юборган жавобингизда менинг Сизга ёзган мактубим темасига алоқаси бўлмаган баъзи масалаларни, шу жумладан коммунистик революциянинг тарихий муқаррарлиги тўғрисидаги масалани ўзингизча талқин қилиб, шу масалани тилга олиб ўтишни лозим топибсиз. Мен бунга асосий масаладан — Кубага қарши қилинган агрессия масаласидан бўйин товлашга интилишдир, деб баҳо беришим мумкин. Группалар ёки айрим шахслар давлатнинг қандай юксак мавқеини эгаллаб турган бўлмасинлар, улар ўртасида мунозаралар олиб бориш йўли билан инсоният жамиятининг ривожланиш йўллари масаласини ҳал қилиш гарчи мумкин бўлмаса-да, лекин биз қулай шароит келганда бу масала тўғрисида ҳам фикрлашишга тайёрмиз. Кимнинг системаси яхши, буни тарих ҳал қилиб беради, халқларнинг ўзлари ҳал қилиб беради. Сиз, жаноб Президент, Кубанинг эркин бўлишини истайман, деб тез-тез ва кўп гапираётирсиз. Лекин Қўшма Штатларнинг бу кичкина мамлакатга нисбатан қилаётган ҳамма ҳаракатлари бунга бутунлай зид бўлиб чиқаётир-ку. Мен кейинги қуролли ҳужум тўғрисида гапириб ўтирмайман, Кубанинг ички тузумини зўрлаб ўзгартириш мақсадида Кубага шундай қуролли ҳужум ташкил қилинди. Бошқа ҳеч ким эмас, Қўшма Штатларнинг ўзи бундан қарийб 60 йил муқаддам Кубага Гавана шартномасининг асоратли шартларини зўрлаб қабул қилдирган эди ва Куба территориясида ўзининг Гуантанамо ҳарбий базасини вужудга келтирган эди. Ваҳоланки, АҚШ Ғарбий ярим шардаги энг қудратли мамлакатдир, шу сабабли бу ярим шарда сизларга ҳеч ким ҳарбий босқинчилик қилиш хавфини туғдириши мумкин эмас. Бинобарин, сизлар Куба халқининг ва Куба ҳукуматининг очиқдан-очиқ билдириб турган хоҳишига қарши Куба территориясида ўз ҳарбий базангизни сақлаб келаётган экансиз, демак, бу база қандайдир ташқи кучларнинг ҳужумидан ҳимоя қилиш учун хизмат қилаётган база эмас, балки Латин Америкаси халқларининг хоҳишини бостириш мақсадини кўзлаётган базадир. Бу база жандармлик вазифаларини бажариш учун, Латин Америкаси халқларини сиёсий ва иқтисодий қарамликда ушлаб туриш учун қурилган базадир.

Ҳозир Америка Қўшма Штатлари ҳукуматининг Кубани отгани ўқи ва кўргани кўзи йўқ. Лекин бу фақат битта нарсадан далолат беради — бу нарса сизларнинг ўз системангизга, Қўшма Штатлар ўтказаётган сиёсатга ишончингиз йўқлигидан далолат беради. Бу ҳам тушунарли, чунки бу сиёсат — эксплуатация сиёсатидир, кам тараққий этган мамлакатларни иқтисодий қул қилиш сиёсатидир. Сизларда ўз системангизга ишончингиз йўқ, шунинг учун ҳам сизлар Кубанинг намунаси бошқа мамлакатларга юқиши мумкинлигидан қўрқасиз. Лекин агрессив, босқинчилик ҳаракатлари сизларнинг системангизни қутқариб қололмайди. Инсоният жамияти ривожланишининг тарихий жараёнида ҳар бир халқ ўз мамлакатининг тақдирини ўзи ҳал қилаётир ва ҳал қилади.

Совет Иттифоқига келганда, бизнинг мамлакатимизнинг халқлари бундан 43 йилдан кўпроқ муқаддам бу масалани узил-кесил ва қатъий ҳал қилдилар. Биз социалистик давлатмиз, бизнинг ижтимоий тузумимиз шу вақтгача мавжуд бўлган жамики ижтимоий тузумларнинг энг адолатлисидир, чунки бизда ким меҳнат қилаётган бўлса, у барча ишлаб чиқариш воситаларининг ҳам эгасидир. Бу ҳақиқатан ҳам жозибали намунадир, бутун инсоният шундай системага ўтиш зарурлигини қанчалик тез тушунса, шунчалик тез чинакам адолатли жамиятни вужудга келтиради. Бу билан урушларга ҳам бир йўла ва абадий хотима берилади.

Бундан олдинги мактубимда мен агар бирор жойда уруш алангаси ловуллаб турса бутун дунёда мустаҳкам тинчлик бўлиши мумкин эмас, деб айтган эдим, менинг бу гапим, Сизга, жаноб Президент ёқмади. Лекин ҳақиқатан ҳам аҳвол шундай-ку, ахир. Бирор кимса буни хоҳлайдими ёки хоҳламайдими — жаҳон туташ бўлиб боғлангандир. Шу сабабли мен ўз айтган гапимни яна тасдиқлашим мумкин холос: бир районда аҳволни тузатиб, ёнғинни ўчирадиган қилиб, бошқа районда эса янги ёнғин ёқадиган қилиб иш олиб бориш мумкин эмас.

Совет давлати ҳамиша ҳамма халқларнинг эркинлигини ва мустақиллигини изчиллик билан ҳимоя қилиб келмоқда. Шу сабабли, биз АҚШнинг бошқа мамлакатларнинг тақдирини, шу жумладан Латин Америкаси мамлакатларининг ҳам тақдирини ҳал қилиш учун бирор ҳуқуқи борлигини эътироф қилишимиз мумкин эмас, албатта. Бир давлатнинг бошқа давлатнинг ишларига ҳар қандай аралашуви, айниқса қуролли аралашуви барча халқаро қонунларни, тинч-тотув яшаш принципларини бузиш бўлади, деб ҳисоблаймиз. Совет Иттифоқи ўзи вужудга келган кундан бошлаб шу принципларни муттасил ўтказиб келмоқда.

Ялпи тинчликни таҳдид остида қолдириши мумкин бўлган ҳаракатларга йўл қўймаслик ҳар бир давлат ва унинг раҳбарларининг айниқса ҳозирги бизнинг вақтимизда бурчи экан, бу бурч хусусан йирик давлатларнинг раҳбарларига жуда ҳам тааллуқлидир. Мен Сизни, жаноб Президент, ана шунга даъват қилаётирман.

Совет ҳукуматининг халқаро ишлардаги позицияси ўзгармас позиция бўлиб қолади. Биз АҚШ билан ўз муносабатларимизни шундай бир тарзда қурмоқчимизки, жаҳонда қудратли икки давлат бўлган Совет Иттифоқи ҳам, Қўшма Штатлар ҳам қурол ўқталмасинлар, ўзларининг ҳарбий ёки иқтисодий устунликларини биринчи ўринга қўймасинлар, чунки бундай қилиш халқаро вазиятни яхшилашга эмас, балки бу вазиятни кескинлаштиришга олиб келади. Биз қуролсизланиш тўғрисида, шунингдек бошқа масалалар тўғрисида сизлар билан ҳам, ва жаҳоннинг бошқа мамлакатлари билан ҳам битимга келишни астойдил истаймиз, бу масалаларнинг ҳал қилиниши тинч-тотув яшашни таъминлашга, ҳамма халқлар ўз мамлакатларида ўрнатган социал ва сиёсий тузумни тан олишга ёрдам берган бўлур эди, халқларнинг иродасини ҳақиқатан ҳурматлашга ва уларнинг ички ишларига аралашмасликка ёрдам берган бўлур эди. Фақат шундай шароитдагина тотув яшаш тўғрисида чинакам гапириш мумкин, чунки ижтимоий тузумлари турлича бўлган давлатлар халқаро қонунларга бўйсунганларидагина, бутун дунёда тинчликни таъминлашни ўзларининг олий мақсадлари деб эътироф қилганларидагина тотув яшаш мумкин. Фақат шу тақдирдагина тинчлик мустаҳкам негизга асосланган бўлади.

Н. ХРУШЧЕВ.

Ж. Кеннеди — Н. С. Хрушчевга

Ҳурматли раис:

Кубадаги воқеаларга нисбатан Сизда жиддий тушунмовчилик бор. Ойлар мобайнида у ерда Кастро диктатурасига очиқдан-очиқ ва ўсиб бораётган қаршилик кўзга ташланмоқда. Кейинги вақтларда 100.000 дан кўпроқ қочоқлар Кубадан қўшни мамлакатларга чиқиб кетдилар. Уларнинг қизғин умиди, табиийдирки, ўз ватандошлари бўлган кубаликларнинг эркинлик учун курашига ёрдамлашишдан иборатдир. Шу қочоқларнинг кўплари Кастро томонида туриб Батиста диктатурасига қарши курашган эди, улар орасида Кастронинг дастлабки ҳаракати ва ҳукуматида қатнашган кўзга кўринган раҳбарлар бор.

Ажнабий контроль остида турган режим демократик эркинликларни инкор қилаётганлигини ва 26 июнь ҳаракатини қўпораётганлигини кубаликлар тоқат қилиб бўлмайдиган бир ҳол деб ҳисоблаётганликларини кўрсатувчи хатосиз белгилар мана шулардир. Шу нарса таажжуб туғдирмаслиги мумкин эмаски. Кубанинг ичида қаршилик ўса борган сари қочоқлар ўз ватандошларини қайтармоқ ва эркинлик учун давом қилаётган курашда қувватламоқ учун қўлларидан келган ҳамма воситаларни қўлламоқдалар. Одамлар танлаш ҳуқуқидан маҳрум этилган жойда уларнинг бундай курашга мурожаат қилишлари эркинликка эришмоқ учун бирданбир воситадир.

Мен илгари айтиб келганман ва ҳозир ҳам такрорлайманки, Қўшма Штатлар Кубага ҳарбий интервенция қилиш ниятида эмас. Кучларнинг четдан бирор ҳарбий аралашуви бўлиб қолган тақдирда, биз бу ярим шарни ташқи агрессиядан ҳимоя қилмоқ учун Америкааро системадан келиб чиқадиган ўз мажбуриятларимизни дарҳол бажарамиз. Қўшма Штатлар халқи Кубага ҳарбий интервенция қилишдан ўзини тийиб турган ҳолда, мустақил Кубада демократик система бўлишини истаётган ватанпарварларга ўзининг қойил бўлаётганлигини яширмайди. Қўшма Штатлар ҳукумати эркинлик руҳини бостирмоқ учун бирор ҳаракат қилиши мумкин эмас.

Сизнинг, Кубадаги воқеалар жаҳоннинг ҳамма қисмларида тинчликка дахил қилиши мумкин деган гапингизга мен лозим бўлган даражада эътибор бердим. Мен, бу гап Совет ҳукумати Кубадаги вазиятдан баҳона тариқасида фойдаланиб, жаҳоннинг бошқа районларида ёнғин алангасини ловуллатиш ниятидадир, деган маънони билдирмайди, деб ўйлайман. Ялпи тинчликка шу қадар хатарли бўлган бирор ишга киришмоқ учун Сизнинг ҳукуматингизда масъулиятни сезиш ҳисси жуда катта деб ўйлашни истар эдим.

Халқаро вазиятни яхшилаш йўлида чоралар кўриш матлублиги ҳақида Сиз айтган гапларга қўшиламан. Бунинг учун ҳозир мавжуд бўлган имкониятларда Сиз ҳамкорлик қилажаксиз деб умид қилишни давом эттираётирман.

Лаосда жангни дарҳол тўхтатиш ва хатарли вазиятни тинч йўл билан бартараф қилиш, Конгода Бирлашган Миллатлар Ташкилоти билан ҳамкорлик қилиш ҳамда ядро синовларини тўхтатиш тўғрисида тезроқ мақбул шартнома тузиш бу йўлда кўрилган конструктив чоралар бўлур эди. Кубадаги режим Куба халқига ўз келажагини демократик йўллар воситаси билан эркин белгилашга ва ўзининг Латин Америкасидаги қўшнилари билан эркин ҳамкорлик қилишига имкон бериб, худди шундай ҳисса қўша олган бўлур эди.

Сиз, жаноб Раис коммунистик революциянинг тарихан муқаррарлиги тўғрисидаги даъвони жаҳоннинг ҳамма қисмларидаги эркин халқлар қабул қилмаётганликларини эътироф қилишингиз лозим деб ўйлайман. Сизнинг ҳукуматингиз нимагаки ишонса, бу нарса унинг ўз ишидир; унинг жаҳонда қилаётган иши бутун дунёнинг ишидир. Эркин бўлишга қаттиқ бел боғлаганларнинг революцияси инсониятнинг ўтмишдаги, ҳозирги ва келажакдаги тарихида улуғ революциядир.

Самимият билан
Жон КЕННЕДИ.

ГЛАВМОССТРОЙ, 42-ИХТИСОСЛАШГАН БОШҚАРМА

ШАШКИН, БОЛДИШЕВ ТЕСЛЯ, МЕЛЬЯН, ВАСИЛЬЕВ ВА ГРИГОРЬЕВ ЎРТОҚЛАРГА

Азиз ўртоқлар Шашкин, Болдишев, Тесля, Мельян, Васильев ва Григорьев, сизларнинг хатингизни зўр мамнуният билан ўқиб чиқдим, сизлар бу хатда қурилиш бошқармасининг раҳбар ходимларидан бутун бир группа бўлиб қўриқ ерлардаги районларга боришни ва қурилишларда ишлашни истаганлигингизни билдирибсиз.

Қўриқ ерларда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада ривожлантириш соҳасида партиямиз қўйган вазифалар шу районларда жуда катта қурилиш ишларини олиб бориш заруриятини туғдирмоқда.

Қўриқ ерларда сизлар учун кенг ва фахрли иш майдони бўлади. Қурилишнинг бошқа кўпгина инженер-техник ходимлари ҳам сизлардан ўрнак олишларига шак-шубҳа қилмайман.

Қўриқ ерлардаги районларда бажарилладиган янги ишларда сиз, азиз ўртоқларга катта муваффақиятлар тилайман.

Н. ХРУШЧЕВ.
1961 йил, 20 апрель.

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Марказий Комитетига ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВГА

Биз Катта Москванинг коммунист бинокорлари қўриқ ерлардаги районларни янада ривожлантириш соҳасида партиямиз ва унинг ленинчи Марказий Комитети томонидан совет халқи олдига қўйилган вазифаларни диққат билан чуқур ўрганиб чиқдик. Ўзлаштирилган қўриқ районлар қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ва бутун совет халқи эришган жуда катта муваффақиятлар натижасида товар ғалла етиштирувчи йирик марказ бўлиб қолди. Қўриқ ерларни ўзлаштиришдаги жуда катта муваффақиятлар Коммунистик партия ленинча сиёсатининг тўғрилигини ва узоқни кўриб белгиланган сиёсат эканлигини яққол исботлаб берди.

Н. С. Хрушчев Қўриқ ўлка қишлоқ хўжалик илғорларининг кенгашида 1961 йил 14 мартда айтдики, қўриқ ерларни ўзлаштиришни қисқа муддатли битта штурм билан ҳал қилиш мумкин эмас, бу ерларни ўзлаштириш узоқ даврни мўлжаллаб, планли равишда ва муайян мақсадни кўзлаган ҳолда иш олиб боришни талаб қилади. Қўриқ ерларни ўзлаштирувчилар олдида янги проблемалар пайдо бўла беради. Қўриқ ўлка дон етиштириш билан бир қаторда гўшт, сут, жун ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари етиштириб берадиган йирик марказга айланиши лозим.

Қўриқ ерларни ўзлаштиришда бевосита қишлоқ хўжалигига тааллуқли бир қанча масалаларни ҳал қилишдан ташқари жуда кўп миқдорда уй-жой, маданий-маиший бинолар, саноат корхоналари, чорвачилик фермалари, йўллар, ирригация системалари ва бошқа иншоотлар қуриш масаласи ҳам хийла муҳим масалалардир. Етарли миқдорда малакали бинокор кадрларсиз бу масалани ҳал қилиб бўлмаслигини яхши тушуниб, биз, коммунистлар, партиянинг бу улуғ ишига ўзимизнинг бутун кучимиз, билимимиз ва тажрибамизни беришни партиявий бурчимиз деб ҳисоблаймиз. Марказий Комитетдан бизни қурилишнинг энг қийин участкаларига юборишни сўраймиз. Ленинчи Марказий Комитетни ва шахсан ўртоқ Н. С. Хрушчевни ишонтириб шуни айтамизки, биз ўзимизга кўрсатилган ишончни оқлаймиз.

Главмосстрой йўл-кўприклар қурилиши бошқармасига қарашли 42-ихтисослаштирилган бошқарма ходимлари ШАШКИН В. А. — партбюро секретари, бошқарманинг бош механиги, БОЛДИШЕВ В. В. — партбюро аъзоси, бошқарма бошлиғи, ТЕСЛЯ А. И. — КПСС аъзоси, бошқарма бош инженери, МЕЛЬЯН А. М. — КПСС аъзоси, бошқарманинг старший прорабы, ВАСИЛЬЕВ А. В. — партбюро аъзоси, бошқарма прорабы, ГРИГОРЬЕВ П. Ф. — партбюро аъзоси, бошқарма механиги.

КПСС Марказий Комитетининг Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетига табриги

КПСС Марказий Комитети Германия Бирлашган социалистик партияси ташкил топган куннинг 15 йиллиги муносабати билан Германия Бирлашган социалистик партиясини ва унинг Марказий Комитетини, Германия Демократик Республикасининг ҳамма меҳнаткашларини қизғин табриклади.

КПСС Марказий Комитети ўз табригида Германия Бирлашган социалистик партиясининг раҳбарлигида Германия Демократик Республикаси милитаризмга ва реваншизмга қарши, ҳамма халқлар ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик учун курашда немис халқи барча прогрессив кучларининг енгилмас таянчига айланди, деб таъкидлайди. Германия Бирлашган социалистик партиясининг янги уруш хавфига қарши, Европада тинчлик сақланиши учун, сулҳ шартномаси тузилиши учун ва Ғарбий Берлинда умри тугаган оккупация режимини йўқотиш учун олиб бораётган кураши, дейилади табрикда, бутун немис халқининг ҳаётий манфаатларига мос бўлиб тушмоқда ҳамда бутун дунёдаги тинчликсевар кучлар уни маъқулламоқда ва қўллаб-қувватламоқда.

Табрикда айтиладики, пролетар интернационализми принципларига содиқ бўлган Германия Бирлашган социалистик партияси халқаро коммунистик ҳаракат ва социалистик лагерининг қардош коммунистик ва ишчи партиялар вакилларининг 1960 йил ноябрида бўлиб ўтган Москва Кенгаши натижасида янада мустаҳкамланган бирлиги ва жипслиги учун барча мамлакатлардаги коммунистик ва ишчи партиялар билан биргаликда изчил кураш олиб бормоқда.

КПСС Марказий Комитети бизнинг партияларимиз ўртасида халқларимизнинг катта тарихий ғалабаси бўлган қардошларча дўстлик ва ҳамкорлик муносабатлари қарор топди ва ривожланмоқда, деб таъкидлайди.

Лаос бош министри шаҳзода Суванна Фума Москвадан жўнаб кетди

МОСКВА, 21 апрель. (ТАСС). Расмий визит билан Совет Иттифоқида бўлган Лаос бош министри шаҳзода Суванна Фума ўзининг йўлдошлари билан бирга бугун кечқурун Москвадан жўнаб кетди.

Шаҳзода Суфанувонг ва Лаос қироллиги информация министри Киним Фолсена ҳам шу самолётда жўнаб кетдилар.

Внуково аэродромида А. Н. Косигин ва шаҳзода Суванна Фума нутқ сўзладилар.

ГЕНЕРАЛ НЕ ВИН МОСКВАДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

МОСКВА, 22 апрель. (ТАСС). СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг шахсий таклифига биноан, расмий визит билан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Бирма Иттифоқи қуролли кучларининг бош қўмондони генерал Не Вин рафиқаси билан ва уларнинг ҳамроҳлари бугун Москвадан жўнаб кетдилар.

Аэродромда фахрий қоровул саф тортиб турди ва Бирма ҳамда СССР Давлат гимнлари ижро этилди. Совет Иттифоқи Маршали Р. Я. Малиновский ва генерал Не Вин нутқ сўзладилар.

Ҳам пахтани, ҳам гўштни кўпайтирамиз!

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА

Поп районидаги Ленин номли колхоз меҳнаткашлари Н. С. Хрушчевнинг Қозоғистон ССР қишлоқ хўжалик илғорлари кенгашида сўзлаган нутқидаги кўрсатмаларига амал қилиб, пахта етиштиришни кўпайтириш билан бир қаторда 1962 йилда ҳар 100 гектар ҳайдаладиган ер ҳисобига 75 центнердан, қолган яроқли ерларнинг ҳар 100 гектари ҳисобига 16 центнердан гўшт (сўйилган вазнда) етиштиришга эришиш мажбуриятини олдилар. Шу мақсадда улар экин майдонларининг структурасини ўзгартиришга, маккажўхори майдонини анча кенгайтиришга, силос бостириш учун думбул сўтаси билан ўриб олинадиган ва дон учун экиладиган маккажўхорининг ҳамда беданинг ҳосилдорлигини оширишга қарор бердилар. Мана буларнинг ҳаммаси колхозга 1961 йилдаёқ гўшт ва бошқа чорва маҳсулотлари етиштиришни кескин равишда кўпайтириш имконини беради.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети гўшт ва бошқа чорва маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш юзасидан колхоз белгилаган тадбирларни маъқуллади ва область ҳамда район партия комитетларига, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги совхозлар Бош бошқармасига ҳамма колхоз ва совхозларда гўшт етиштиришни кўпайтириш юзасидан қўшимча тадбирлар ишлаб чиқишни яқин кунлар ичида тугаллаш вазифасини топширди.

Поп районидаги Ленин номли колхознинг социалистик МАЖБУРИЯТИ

Партия Марказий Комитетининг январь Пленуми қарорларида ва КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг қишлоқ хўжалик илғорлари зонал кенгашларида сўзлаган нутқларида қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари олдига жиддий вазифалар қўйилди.

Партия аҳоли жон бошига қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш юзасидан яқин йиллар ичида Америка Қўшма Штатларидан ўзиб кетиш учун аҳолига озиқ-овқат, енгил ва озиқ-овқат саноати учун хомашё етиштиришни ҳар томонлама кўпайтиришни талаб қилмоқда.

Бизнинг колхозимиз асосан пахта етиштиради. Ўтган йили колхоз ички ресурслардан фойдаланиб, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ҳамда давлатга сотиш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини бажарди.

КПСС Марказий Комитети январь Пленуми қарорларидан, тарихда биринчи марта кишини космосга учирган совет халқининг мислсиз ғалабасидан бениҳоя руҳланган колхозимиз коллективи КПСС XXII съездини янги меҳнат ғалабалари билан кутиб олишга қарор қилди.

Колхозимиз етти йилликнинг учинчи йилида 1490 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 33.9 центнердан ҳосил етиштириш, Ватанга 5050 тонна «оқ олтин» етказиб бериш, 1965 йилгача ҳар гектаридан олинадиган ҳосилни 2 центнер ошириш мажбуриятини олди.

Шу билан бир қаторда биз пахтакор хўжаликда ҳам ҳар юз гектар ҳайдаладиган ер ҳисобига 75 центнердан ва қолган яроқли ерларнинг ҳар юз гектари ҳисобига 16 центнердан гўшт етиштириш, шу йўл билан Н. С. Хрушчевнинг Қозоғистон қишлоқ хўжалик илғорлари кенгашида билдирган истагини амалга ошириш мумкин деб ҳисоблаймиз.

Андижон область, Қўрғонтепа районидаги «Совой» совхози ҳамда Избоскан районидаги «Партия XX съезди» колхози коллективларининг ташаббусини қўллаб-қувватлаб, ана шу кўрсаткичга икки йил мобайнида, яъни 1962 йилда эришиш мумкин деб ҳисоблаймиз.

Шу мақсадда 1961 йилдаёқ 196 тонна гўшт (сўйилган вазнда) етиштириш, яъни қишлоқ хўжалигига яроқли ерларнинг ҳар 100 гектари ҳисобига 37 центнер гўшт, шу жумладан ҳайдаладиган ҳар 100 гектар ер ҳисобига 72 центнердан ва қолган яроқли майдонларнинг ҳар 100 гектари ҳисобига 14.3 центнердан гўшт етиштириш мажбуриятини оламиз. Давлатга тирик вазнда 160 тонна ёки 49.6 процент мол гўшти, 65 тонна ёки 20,2 процент чўчқа гўшти, 89 тонна ёки 27,6 процент қўй ва эчки гўшти, 8 тонна ёки 2.6 процент бошқа хилдаги гўшт топширамиз. Бундан ташқари, колхозчиларнинг шахсий хўжаликлари бутун йил давомида ўттиз тоннага яқин мол ва қўй гўшти топширишлари мумкин.

1962 йилнинг охирига бориб колхоз гўшт етиштиришни сўйилган вазнда 216 тоннага етказади. Бу эса ҳайдаладиган ҳар юз гектар ер ҳисобига 78.1 центнер, қолган яроқли ерларнинг ҳар юз гектарига 16 центнер, колхоздаги ҳамма ерларнинг ҳар юз гектарига ўртача 41 центнердан тўғри келади.

Чорва моллар маҳсулдорлигини оширишда озуқа базасини мустаҳкамлаш, ем-хашакни кўп етиштириш ҳал қилувчи роль ўйнашини яхши биламиз. Гўшт етиштириш юзасидан олган мажбуриятимизни бажариш учун 3466 тонна озуқа бирлиги сарфлаш талаб қилинади. Бундан ташқари 880 тонна сут (ҳар юз гектар ҳайдаладиган ер ҳисобига 423 центнердан) етиштириш учун 1320 тонна озуқа бирлиги зарур бўлади. 1961 йилда 82.5 центнер жун олишни кўзда тутганмиз, бунинг учун эса, яна 1105 тонна озуқа бирлиги керак бўлади.

Тухум етиштириш учун 41 тонна озуқа бирлиги, иш ҳайвонларини боқиш учун 723 тонна озуқа бирлиги бўлиши керак. Шундай қилиб, колхозга жами 6655 тонна озуқа бирлиги миқдорида ем-хашак керак бўлади.

Озуқа етиштиришни кўпайтириш мақсадида Марказий Фарғонанинг Найман массивида маккажўхори майдонини кенгайтиришга ва суғориладиган, шунингдек, шартли суғориладиган ерларда озуқабоп экинлардан мўл ҳосил олишга қарор қилдик. 286 гектар бедапоянинг ҳар гектаридан 70 центнердан беда олмоқчимиз. Бу—981 тонна озуқа бирлигига тенг 200 гектар маккажўхорининг ҳар гектаридан думбул сўтаси билан 1000 центнердан кўкпоя, ҳаммаси бўлиб 3750 тонна озуқа бирлиги оламиз, 66 гектар ерда эса маккажўхори дон учун экилади. Бу ерларнинг гектаридан 50 центнердан дон олиш мумкин. Бу, 442 тонна озуқа бирлигига тенгдир. Бундан ташқари поясидан 126 тонна озуқа бирлиги олинади, 1962 йилда оқжўхори майдони яна 50 гектар кенгайтирилади. Ҳар гектаридан 40 центнердан дон ва 500 центнердан кўкпоя олинади. Буларнинг ҳаммаси 619 тонна озуқа бирлигини ташкил этади.

Бундан ташқари 10 гектар ердаги боғ ва тутзорда дарахтлар орасига қанд лавлаги экиб, гектаридан 300 центнердан ҳосил олмоқчимиз. Шундай қилиб, яна 78 тонна озуқа бирлиги олиш мумкин. Табиий ўтлардан 1500 тонна пичан тайёрлаймиз, бу — 375 тонна озуқа бирлигига тенг келади.

Молларни яйловда боқиш — 876 тонна озуқа бирлигини тежаб қолиш имконини беради. Давлатга сотилган пахта учун бериладиган аралаш ем ҳисобига колхоз 285 тонна озуқа бирлигига эга бўлади.

Шундай қилиб, 1961 йилда ҳаммаси бўлиб 6913 тонна, 1962 йилда эса 7532 тонна озуқа бирлиги олиш мумкин.

Бизнинг ҳисоб-китобимиз шуни кўрсатмоқда.

Мажбуриятни муваффақиятли бажариш учун колхоз чорвачилигининг янада ривожланишига шароит яратади. 1961 йилнинг охирига бориб қорамоллар 1550 бошга (сигирлар 550 бошга), чўчқалар 290 бошга, қўй ва эчкилар 7900 бошга етказилади.

Биз подаларни янгилаб туриш учун ёш молларни ўстириш чораларини кўрамиз ва сигирларни кўпайтирамиз.

Бу йил ҳар юз бош сигирдан 95 бузоқ, ҳар бир асосий урғочи чўчқадан 25 бола, ҳар юз совлиқдан 110 тадан қўзи олиш кўзда тутилади.

Ҳайдаладиган ҳар юз гектар ер ҳисобига 70 бош қорамол, шу жумладан 27 сигир бўлишини таъминлаш вазифаси қўйилди.

Бўрдоқи пунктларида биоген стимуляторлардан ва хужайра препаратларидан кенг фойдаланамиз. Ҳар бир қорамолнинг бир кеча-кундузда 800-900 граммдан, чўчқанинг 600-800 граммдан семиришини таъминлаймиз.

Бу тадбирлар амалга оширилиши натижасида чорва маҳсулотлари таннархи тахминан ўртача 10 процент арзонлашади.

Гўшт сотиш йиллик планини 1 Майга қадар, социалистик мажбуриятни эса партия XXII съездига қадар бажарамиз.

Маҳсулот таннархини камайтирамиз, 15200 сўм даромад оламиз.

Бу тузилган режалар ҳозир амалга оширилмоқда. 1962 йилнинг биринчи кварталида давлатга сотиш учун 300 бош бузоқ ўстирилмоқда ва семиртирилмоқда.

Сут-товар фермасида «арча» усулида сут соғиш майдончаси қурилди ва ишга туширилди. Ҳозир бу ерда 180 сигир соғиляпти.

Маккажўхорининг донидан юқори ҳосил етиштирган колхозчилар қуйидаги миқдорда мукофот оладилар: гектаридан 30-40 центнердан дон олганлар ўн центнер дон таннархининг 20 проценти миқдорида; 40 центнердан 50 центнергача ҳосил олганлар ўн центнер дон таннархининг 30 проценти миқдорида; 50 центнердан ва ундан ҳам ошириб маккажўхори дони етиштирганлар эса ўн центнер дон таннархининг 40 проценти миқдорида мукофот оладилар.

Кўкпояни думбул сўтаси билан пландан ташқари етиштирганлар қуйидаги тартибда рағбатлантириладилар: гектаридан 800 центнердан 900 центнергача кўкпоя олса, унинг юз центнери таннархининг 20 проценти миқдорида; 900 центнердан 1000 центнергача кўкпоя олганлар унинг юз центнери таннархининг 30 проценти миқдорида; 1000 центнердан 1100 центнергача кўкпоя олганлар бу поянинг юз центнери таннархининг 40 проценти миқдорида: 1100 центнердан ва ундан ошириб кўкпоя олганлар юз центнер кўкпоя таннархининг 50 проценти миқдорида мукофот оладилар.

Чорвадорлар молларни пландан ташқари семиртирганликлари учун шу планга қўшимча равишда семиртирилган гўшт таннархининг 40 проценти билан мукофотланадилар.

Биз мажбуриятимизни шараф билан бажариш ва коммунизм қурилиши ишига муносиб ҳисса қўшиш учун куч ва ғайратимизни аямаймиз.

Поп районидаги Ленин номли колхоз аъзолари умумий йиғилишининг топшириғига мувофиқ: колхоз раиси **О. ОДИЛОВ,** партия ташкилотининг секретари **Т. УМРЗОҚОВ.**

Кубага қарши интервенцияни Америка разведкаси қандай қилиб тайёрлаган эди

НЬЮ-ЙОРК, 21 апрель. (ТАСС). «Нью-Йорк таймс» газетасининг мухбири Рестоннинг айтишига қараганда, «Кубада исён кўтариш пайти келганлигига амин бўлган марказий разведка бошқармасининг разведка маълумотларига асосланиб» президент Кеннеди контрреволюционерларнинг Кубага бостириб кириши тўғрисида «қарор қабул қилган» эди. Рестоннинг айтишича, давлат секретари Раскнинг ва давлат секретари ўринбосари Боулснинг фикри, шунингдек иттифоқчилар разведкаси тўплаган маълумотлар марказий разведка бошқармасининг нуқтаи назарига тўғри келмай қолган бўлса ҳам, «Кеннеди бу келишмовчиликларни ҳукумат мажлисида ёки миллий хавфсизлик кенгашида муҳокама қилмай, марказий разведка бошқармасининг гапига қулоқ солди».

Энди, дейди Рестон, «Кеннедининг марказий разведка бошқармаси раҳбарларига бўлган ишончига очиқдан-очиқ путур етди, шунинг учун ҳам Кеннедининг бу бошқармага муносабати, ҳеч шубҳасиз, ўзгаради дейиш мумкин».

«Нью-Йорк таймс» газетасининг мухбири Уоллес Кэррол бундай деб ёзади: «Кубада каттагина плацдарм вужудга келтиришда Кастронинг душманлари бўлган эмигрантларга ёрдам кўрсатиш планини марказий разведка бошқармаси Эйзенхауэр ҳукумати вақтидаёқ ишлаб чиққан эди. Бунга расмий ижозат берилган эди. Кўп ойлар давомида марказий разведка бошқармаси раҳбарининг ўринбосари Ричард Бисселнинг умумий раҳбарлиги остида тайёргарлик ишлари олиб борилди. Эмигрантларга денгиздан десант тушириш операциялари, партизан уруши олиб бориш тактикаси ўргатилди, алоқа боғлаш машғулотлари олиб борилди ва эмигрантларнинг раҳбарларига, Қўшма Штатлар қулай шароит келганида десант тушириш имкониятини таъминлаб беради, деб тушунтириб қўйилди.

Кеннеди президентлик мансабига ўтирган вақтга келиб, бу лойиҳа анчагина катта тадбирлар комплекси бўлиб қолган эди. Кэрролнинг айтишига қараганда, Кеннеди бу лойиҳани амалга оширишни тўхтатиб қўядими ёки уни давом эттирадими деган масала ҳукуматнинг энг юқори доираларида кўп ҳафталар давомида қизғин муҳокама қилинди, ҳатто марказий разведка бошқармасининг ўзида ҳам бу хусусда турли фикрлар бор эди».

Кэррол яна бундай деб ёзади: «Айтишларига қараганда, марказий разведка бошқармасининг баъзи ходимлари разведканинг Кубадан юборган кейинги маълумотлари қўзғолоннинг муваффақиятли чиқишига умид туғдирмайди деб ҳисоблаб юрган эдилар.

Бироқ, Латин Америкасидаги аҳволни ўрганиш учун президент ҳузурида тузилган тадқиқот группасининг раҳбари Адольф Берли, айтишларига қараганда, давлат департаментида бу лойиҳани амалга ошириш кераклигини талаб қилган».

Кэррол яна давом этиб бундай деди: «Президентнинг дўсти сенатор Жорж Смазерс (Флорида штатидан сайланган демократ) Кастро режимига қарши чиқишни кўпчилик олдида ҳам, маҳфий равишда ҳам талаб қилиб келди. Бироқ ташқи ишлар комиссиясининг раиси, Арканзасдан сайланган сенатор Фулбрайт Кеннедига маҳфий хат ёзиб, унга бундай ҳаракат қилиш хатарли эканлигини айтди».

Пировардида Кэррол бундай деб ёзади: «Гарчи марказий разведка бошқармаси ўйнаган роль расмий равишда маъқулланган бўлса ҳам, энди президент Кеннеди бу бошқармани қаттиқроқ контроль остига олса керак. Бу бошқарманинг фаолиятини кузатиб турадиган «кузатувчи» комиссия тузилсин деган талаблар конгрессда яна кучайиши мумкин».

АҚШ ДАВЛАТ СЕКРЕТАРИНИНГ ИҒВОГАРЛИК БАЁНОТИ

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Матбуот хабарларидан кўриниб турибдики, АҚШ ҳукмрон доиралари ўзларининг ёрдами ва кўмаги билан Кубага бостириб кирган контрреволюцион шайкаларнинг тор-мор келтирилганлигидан лозим хулосаларни чиқармаганлар.

АҚШ расмий кишилари аслда, контрреволюционерларнинг думларини революцион Кубага қарши янги агрессив ҳаракатларга ундайдиган баёнотлар беришни давом эттирмоқдалар. Ассошиэйтед Пресс агентлигининг хабар беришича, АҚШ давлат секретари Дин Раск 20 апрелда интервентларнинг ҳаракатларини «қаршилик кўрсатиш турларидан бири... ва қаршилик кўрсатиш, афтидан, давом этса керак» деб таърифлаган.

Раск бу баёнотни Атлантага (Жоржия штати) учиб кетиш олдидан берган. Атлантада у бир неча нутқ сўзлайди.

Агентликнинг билдиришича, Раск бу ҳол Кастро режимини ағдариб ташлаш мақсадидаги уринишларнинг хотимасини билдирадими, деган саволга салбий жавоб қайтарган.

ИҒВОЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

НЬЮ-ЙОРК, 21 апрель. (ТАСС). Юнайтед Пресс Интернейшнл агентлиги мухбирининг Гамильтондан (Бермуд ороллари) хабар беришича, ҳарбий маъмурлар Кубанинг «Кубана» авиатранспорт компаниясига қарашли бўлган ва Кинглидаги Америка ҳарбий ҳаво базасига қўнган самолётни мусодара қилганлар. Самолёт бортида 11 пассажир ва 14 кишидан иборат экипаж аъзоси бор эди. Буларнинг тақдири номаълум.

НАТОнинг янги бош секретари

ПАРИЖ, 21 апрель. (ТАСС). Голландиянинг НАТО кенгашидаги собиқ доимий вакили Д. У Стиккер истеъфо берган Спаак ўрнига бугун расмий суратда НАТОнинг бош секретари лавозимига тайинланган.

Москва санъатининг юлдузлари

ЛЕНИН ОРДЕНЛИ СССР ДАВЛАТ АКАДЕМИК БОЛЬШОЙ ТЕАТРИ АРТИСТЛАРИ ТОШКЕНТДА

Тошкент аэродроми баҳор тонг отарида жуда кўркам кўринади. Бу ажойиб сайргоҳда хилма-хил гуллар, лолалар чаман очилган.

Кеча, 22 апрелда осмон лочини «ТУ-104» улуғ Ватанимиз пойтахти Москвадан учиб келди. Самолётдан Ленин орденли СССР Давлат академик Большой театрининг атоқли артистлари тушадилар. Азиз меҳмонларни кутиб олгани бу ерга ўзбек санъати арбоблари, маданият ходимлари чиққан эдилар. СССР халқ артисти И. И. Петров, РСФСР да хизмат кўрсатган артистлар М. Н. Звездина, М. В. Кондратьева, Ю. Т. Жданов, Г. Ф. Фарманянц, Б. Г. Шапенко, Молдавия ССР да хизмат кўрсатган артист В. Н. Тихонов, халқаро конкурслар лауреатлари, солистлар билан СССР халқ артистлари Ҳалима Носирова, Олим Хўжаев, Ўзбекистон ССР халқ артистлари Лутфихоним Саримсоқова, Раззоқ Ҳамроев, Насим Ҳошимов ва жуда кўп кишилар қучоқлашиб кўришадилар. Совет Иттифоқининг отахон театри артистларига гуллар тақдим қилинади.

Ҳалима Носирова ўзбек санъаткорлари номидан:

— Хуш келибсиз, азиз меҳмонлар. Биз санъатчилар ва минг-минглаб томошабинлар сиз азиз дўстларимизни Тошкентда табриклаш билан мамнунмиз. Сизнинг келишингиз дўстлигимизнинг яна бир ёрқин нишонасидир. — дейди.

СССР халқ артисти И. И. Петров жуда катта операларда бош ролларни ўйнаб танилган. У, «Борис Годунов», «Фауст» операларида бош ролларни ўйнайди.

— Мен бу ерга Совет Ўзбекистонига биринчи бор келишим. Бу ерга келибоқ баҳорни қучоқлагандай бўлдим. Серқуёш республиканинг ҳарорати биз москвалик санъаткорларнинг қалбига дўстлик ҳароратидай кирди. Ҳурмат билан кутиб олганингиз учун ташаккур айтамиз, — дейди И. И. Петров.

Большой театри артистлари Ўзбекистонга келишидан олдин Целиноградда, Олмаотада, Фрунзеда КПСС XXII съездига ижодий рапорт сифатида бир неча концертлар бердилар. Ўн мингларча кишилар бу санъат усталарининг маҳоратидан мамнун бўлдилар.

Меҳмонларимиз Тошкентдаги Свердлов номли концерт залида СССР Давлат академик Большой театри спектаклларидан, СССР ва чет эл халқларининг энг яхши қўшиқларидан катта программада концерт кўрсатадилар.

Москва санъат юлдузлари ўзбек саҳнасида порлайди.

Ю. ҲАМДАМОВ.

Суратда: Ленин орденли СССР Давлат академик Большой театри артистлари Тошкент аэродромида.

С. Нурмуҳамедов фотоси.

Редактор З. И. ЕСЕНБОЕВ.

Фан соҳасидаги кўзга кўринган асарлар учун Ленин мукофотлари

Фан ва техника соҳасида энг кўзга кўринган асарлар 1961 йилги Ленин мукофотларига сазовор бўлди. Бу юксак мукофот бизнинг мамлакатимизда фан нақадар фахрли ўрин олиб турганлигини ҳамда партия ва ҳукумат фан ва техникани тараққий эттириш тўғрисида нақадар зўр ғамхўрлик қилаётганликларини кўрсатади. Бу—чинакам ленинча ғамхўрликдир!

Ленин мукофотлари бериш тўғрисидаги қарор одамнинг жаҳонда биринчи бўлиб космик фазога учганлиги тўғрисидаги таассурот ҳали эсдан чиқмаган, совет олимлари ва конструкторлари қилган жуда улуғ шижоат ва қаҳрамонлик тўғрисидаги таассурот ўзининг янгилигини ҳали йўқотмаган кунларда эълон қилинди. Инсоният цивилизацияси тарихига янги порлоқ саҳифа ёзилди. Бу — Коммунистик партия раҳбарлик қилиб турган бутун совет халқининг муваффақиятидир. Совет Иттифоқида фаннинг асосий тармоқлари юксак даражада ривожланганлигини кўрсатувчи далилдир.

Жаҳон фанига ҳисса бўлиб турган номлар қаторида академик Абрам Федорович Иоффенинг номи ҳамманинг тақдирига сазовор бўлди. Унинг фан оламида катта из қолдирган ижодий фаолиятининг кўп йиллари чала ўтказгичларнинг хоссаларини тадқиқ қилишга бағишланади.

У, ўз умрининг охирги ўн йилида чала ўтказгич термоэлементларни энергетика соҳасида қўлланиш проблемаларига кўп эътибор берди. Механизмлар ва машиналар иштирокисиз иссиқлик энергиясини электр энергиясига бевосита айлантириш имкониятларини очиб берувчи чексиз истиқболлар унинг эътиборини жалб қилди.

У, СССР да чала ўтказгич термоэлементларини энергетика соҳасида қўлланиш йўлида олиб борилаётган ҳамма ишларнинг илмий ташкилотчиси бўлиб қолди. термоэлектрик генераторлар назариясининг физик асосларини ва уларни ҳисоблаб чиқиш методларини ишлаб чиқди.

Академик А. Ф. Иоффе илмий ижодкорлигининг энг муҳим натижалари қаторида шуларни кўрсатиб ўтиш керакки, у иссиқлик энергиясини электр энергиясига айлантирувчи алоҳида турдаги айлантиргичлар—вакуумли ва плазмали айлантиргичлар назариясини яратди. Олим шундай элементлар ёрдами билан иссиқлик энергиясини электр энергиясига бевосита ва арзон йўл билан айлантириш мумкингина бўлиб қолмасдан, шу билан бирга ҳозирги энг яхши иссиқлик электростанцияларида бўлганидан қолишмайдиган фойдали иш коэффициенти олиш мумкинлигини ҳам кўрсатди.

Мутлақо равшандирки, А. Ф. Иоффенинг кашфиётлари жуда катта назарий аҳамиятга ва халқ хўжалик аҳамиятига эга. Бу кашфиётлар Ленин мукофоти билан ҳақли равишда тақдирланди.

Жаҳонда етакчи ўринни олган совет математика мактаби Ленин мукофоти лауреати деган юксак номга муносиб бўлган кишини бу сафар ҳам ўз орасидан етказиб берди. СССР Фанлар академиясининг В. А. Стеклов номидаги математика институтининг старший илмий ходими, физика-математика фанлари доктори М. М. Постников шундай юксак номга сазовор бўлди. Унинг узлуксиз тасвирлар гомотоп (деформация) назариясига доир ишлар цикли халқаро миқёсда эътироф қилинди. Бу соҳала Постниковнинг «Натурал системалари» деб аталган назарияси алоҳида аҳамиятга эгадир. Шу системалар ёрдами билан узлуксиз тасвирлар назариясининг ҳар қандай масаласини, ҳар ҳолда принцип жиҳатидан, бирмунча алгебрик масалага айлантириш мумкин. М. М. Постников шу системага асосланиб, жумладан, бир қанча ҳолларда узлуксиз тасвирларни туркумлаш имкониятига эга бўлди.

ФАН ВА ТЕХНИКА СОҲАСИДА ЛЕНИН МУКОФОТЛАРИ КОМИТЕТИ РАИСИНИНГ ЎРИНБОСАРИ АКАДЕМИК А. И. БЕРГ БИЛАН СУҲБАТ

<>

Академик Н. М. Страхов чўкмаларнинг пайдо бўлиш процесси назариясини ишлаб чиқди. Жуда катта аҳамиятга эга бўлган бу назария академикнинг «Литогенез назарияси асослари» деган икки томли монографиясида баён қилинди. Олим шу асари учун Ленин мукофотига сазовор бўлди. Жаҳондаги геологияга доир адабиётда бундай асар шу вақтгача бўлмаган эди. Бу асарда ҳозирги замондаги чўкмалар тўпланишининг ва тоғ жинслари пайдо бўлишининг асосий типлари аввал бошдан қай тарзда вужудга келганлиги, булар планетамиздаги айрим зоналарнинг иқлимий хусусиятларига боғлиқ эканлиги кўрсатиб берилди. Бу асарда алюминий, темир ва марганец рудалари, кўмир ва ёнувчи сланецлар, фосфоритлар, карбонатли ва кремнийли жинслар мана шу ётқизиқларда қандай шароитда вужудга келиши батафсил баён қилиб берилди. Мутлақо равшандирки, бу монография илмий аҳамиятга эга бўлишдан ташқари, турли конларни қидириш соҳасида ишловчилар учун қимматли қўлланма ҳамдир.

1961 йилги Ленин мукофотларини бериш тўғрисидаги қарорда Ленинград Давлат университети профессори А. В. Ивановнинг жуда катта иши биология фанига зўр ҳисса қўшган иш деб тақдирланди.

А. В. Иванов жониворларнинг янги типи бўлган погонофорни топди ва тасвирлаб берди.

«Витязь» илмий-тадқиқот кемасининг экспедицияларида 1949 йилдан бери қатнашиб келаётган А. В. Иванов мана шу қадимий денгиз жониворларининг катта коллекциясини тўплади, бу жониворларнинг табиати нимадан иборат эканлигини аниқлади. Бу билан совет олими жониворлар оламининг эволюциясидаги яна бир бўғинни топиб ўрнига қўйди.

А. В. Иванов погонофораларни ўрганишни давом эттириб, бир қанча тадқиқотларни эълон қилди. Бу тадқиқотлар чет эллардаги зоологларнинг эътиборини дарҳол ўзига жалб қилди ва жаҳоннинг кўп тилларига таржима қилинди. Сўнгра олим ўн йилдан кўпроқ давом этган ўз кузатишларининг ҳаммасини якунлаб, «Погонофоралар» деган илмий асарда баён қилди. Бу монографиянинг яратилиши фан соҳасида ҳеч шубҳасиз катта воқеа бўлди.

Атоқли тарихчимиз, академик Вячеслав Петрович Волгинни билимлар хазинаси деса арзийди. Унинг социалистик идеялар тарихига бағишлаб бутун умр бўйи ёзган асарлари шу қадар катта аҳамиятга эгаки, буни бир неча сўз билан айтиб бериш қийин гап. Бу асарлар «Францияда XVIII асрда ижтимоий тафаккурнинг ривожланиши» деган китобда якунланди, шунингдек «Илмий социализм ўтмишдошлари» деган серияда эълон қилинди. Олимнинг асарлари социалистик идеялар унчалик равшан бўлмаган социалистик орзулардан қонуниятли равишда ривожланиб бориб, илмий коммунизм назарияси вужудга келганлигини бирма-бир яққол кўрсатиб берди.

Совет медицина фани инсониятга хизмат қилишдек олижаноб идеяларни амалга ошириб, кейинги вақтларда жуда катта кашфиётлар билан бойиди, илгари тузатиб бўлмайди деб ҳисобланган оғир касалликларни даволашнинг янги йўллари ва методларини кўрсатиб берди.

Атоқли медик олимларимизнинг бир группаси Ленин мукофоти билан тақдирланганлигини халқимиз мамнун бўлиб кутиб олади. Медицина фанлари докторлари Н. М. Амосов, Н. В. Антелава, Л. К. Богуш, И. С. Колесников, Б. Э. Линберг, В. И. Стручков, Ф. Г. Углов ўпка касалликларини хирургия йўли билан даволашнинг оригинал методларини ишлаб чиққанликлари ва медицина практикасига кенг жорий қилганликлари учун Ленин мукофотига сазовор бўлдилар. Тадқиқотчиларнинг бу ажойиб коллективида қатнашган ҳар бир олим Ватанимизнинг илғор медицина фани назариясига ва практикасига бебаҳо ҳисса қўшди.

СССР Медицина фанлари академиясининг ҳақиқий аъзоси Н. В. Коновалов ҳам халқ ўртасида ном чиқариб катта ҳурмат қозонган олимдир. Унинг «Гепато-церебрал дистрофия» деган илмий асари Ленин мукофоти билан муносиб равишда тақдирланди. Профессор Н. В. Коновалов кенг миқёсда биохимик тадқиқотлар ўтказиш натижасида гепато-церебрал дистрофиянинг пайдо бўлишини янгича талқин қилиш имкониятига эга бўлди. У, сира тузалмайдиган деб ҳисобланган бу касалликни ўз мамлакатимизда ишлаб чиқарилган тиолли препаратлар билан даволаш методини ишлаб чиқди. Бу олимнинг фидокорона меҳнати ва таланти туфайли қанча-қанча кишилар ўз дардига шифо топди!

Ленин мукофотлари совет фанининг обрўйини яна ҳам баланд кўтаради. Шу билан бирга бу мукофотлар олимларимизни халқнинг бахт-саодати йўлида, ер юзидаги ҳамма одамларнинг бахт ва иқболи учун янгидан-янги зўр ишлар қилишга чақиради. (ТАСС).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

24 АПРЕЛДА

19.00 — **Ёшларнинг мустамлакачиликка қарши, тинч-тотув яшаш учун Халқаро бирдамлик куни** (адабий-драматик эшиттириш). 19.25 — **Ленинизм ғалаба қилмоқда** (ўзбек тилида). 19.35 — **Пойтахтимиз меҳмонлари** (концерт). 20.20 — **Сўнгги ахборот.** 20.40 — **Советский воин** (телевизион журнал). 21.40 — **Куйбишев номли совхозда ингичка толали пахта етиштириш** (ўзбек тилида киноочерк). 22.00 — **Нур ва ҳаёт** (илмий-оммабоп фильм).

25 АПРЕЛДА

19.00 — **Костёр** (телевизион журнал). 19.45 — **Сўнгги ахборот** 20.05 — **Спорт эшиттириши.** 20.30 — **Михаил Жаров** («Севимли кино артистлари» циклидан). 21.50 — **Машъалларимиз** (қишлоқ хўжалик ходимлари учун) ва **Концерт.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА—23/IV да кечқурун **Риголетто.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 23/IV да **Гамлет,** 25/IV да **Фурқат.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА—23/IV да **Равшан ва Зулхумор.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА—Қишки мавсумнинг ёпилиши олдидан 2 майгача **Арслонлар аттракциони.** Арслонларни ўргатувчи **В. Борисов** гастролининг **сўнгги кунлари.** Бугун томошалар кундуз соат 3 ва кеч 7 яримда бошланади.

«СТАРТ» СТАДИОНИДА — 23/IV кеч соат 5 да «Б» класси бўйича Совет Иттифоқи биринчилиги учун: **«Копетдаг» (Ашхобод) — «Старт» (Тошкент) командалари ўртасида футбол.**

КИНО

Ульяновлар оиласи — «ВАТАН» (эрталаб соат 10 да).

Ленин йўлланмаси билан — «СПУТНИК» (эрталаб соат 10 ва кеч 8 да).

Саккизинчи эшик (кенг экранли фильм) — «ВАТАН» (кундуз ва кечқурун).

Тўғондаги ҳодиса — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Очилган қўриқ (3-серия) — «ДРУЖБА» (1-залда), СОБИР РАҲИМОВ номли, «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун), «ИСКРА» (кеч соат 5 дан).

Ҳақиқат — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 5 да).

Намунали йигитлар — «ИСКРА» (кеч соат 5 гача), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч 6 яримда).

Олтин юлдуз таққан малика — «ЁШ ГВАРДИЯ» (эрталаб соат 10 ва кундуз 12 да), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб 10, кундуз 12, 3, кеч 8 ва 10 да), «ДРУЖБА» (2-залда кундуз ва кечқурун).

Бола йўқолди — «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз соат 4, кеч 6, 8 ва 10 да).

Қор устидаги гул — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Кўр ўғли (кенг экранли фильм) — «ФЕСТИВАЛЬ» (кеч соат 8 ярим ва 10-20 минутда).

Мичман Панин — НАВОИЙ номли (кундуз соат 1 ярим ва кеч 5 да).

Душман гирдоби — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 5 да).

1961 йил 4 май кундуз соат 3 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ижтимоий фанлар бўлимининг бирлашган илмий совети мажлисида (Навоий кўчаси, 55-а уй, конференц-зал)

А. Алиев

филология фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Абдулла Қодирийнинг тарихий романлари» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

Диссертация билан Фанлар академияси кутубхонасида танишиш мумкин (А. Тўқаев кўчаси, 1-уй).

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси А. С. Пушкин номли Тил ва адабиёт институти дирекцияси ва жамоат ташкилотлари диалектология секторининг мудири, филология фанлари кандидати Ш. Шоабдураҳмоновга

МЕҲРИ ЮСУФ ҚИЗИНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

БИЗНИНГ АДРЕСИМИЗ ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ 26 УЙ

КОММУТАТОР — 26334, 33262. Редакция бўлимларининг телефонлари: Партия турмуши — 33469, Пропаганда — 33469. Саноат ва транспорт — 27604. Совет қурилиши — 34780. Қишлоқ хўжалиги — 27604. Адабиёт ва санъат — 32036. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 34524. Маҳаллий ахборот — 32347. Оммавий ишлар ва хатлар — 29005. Секретариат — 31226. Эълонлар — 28142.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р 00843. Нашр. Б. 95.